БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 35 (11939)
1969 оной февралиин 11, вторник

Сэн 2 мүнгэн

ОНЬҺОН ТЕХНИКЭЭ ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛША ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ ҺАРЮУЛХА

...эхэнэр механизаторнуудай, бэрхэ мастернуудай, манай Эхэ ороной ...патриодуудай баатар нэрэнүүд совет газар тараалангай түүхэдэ ...мүнхэдөө оронхой. Паша Ангелина, Дарья Гармаш, Паша Ковардак, ... Соболева, Евдокия Меринова, Мария Правда, Варвара Бахолдина... ...нүүдые захагүй үргэлжэлүүлжэ болохо байна. Ушар юуб гэхэдэ, ...ороной ажалша эхэнэрнүүдэй гаргаһан баатаршалгые тооложо бара... Мүнөөнэй тараша эхэнэрнүүдэй дунда хэды олон гайхамшаг ме...нүүд бии гээшэб! Эдэнэр хэд бэ гэбэл, Алтайда — Вера Ануф..., Мария Ушкалова, Оренбургда — Татьяна Измалкова, Эстонидо — ... Остман, Узбекистанда — Турсуной Ахунова гэхэ мэтэ. Республи...нэй, хизаар болон область бүхэнэй хүдөө тосхонуудта техникэ тү...һэн нилээд олон эхэнэрнүүд ажаллана.

...хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөн дэбжээхын тула КПСС-эй ЦК-...нэй Пленумэй хараалһан программа механизаторнуудай зэргые ...дэхэ эрилтэ табина. Хүдөө ажахын ашаг үрынь хурдан түргэ...үйлэдбэрые сэхэ шууд оньһожоруулха, шанарыень дээшэ... ...холбоотой бшуу. Тиимэһээ гушаад онуудай үеэр гараһан, «...—тракторта һуугыт!» гэһэн дайшалхы уряа мүнөөшье шэнэ хү...дуулдана. Тиихэ үеынхидэл адляар энэ уряае олон мянган эмэг...нүүд мүнөөшье дэмжэнэ.

Тракторист, комбайнер, шофер, моторист, электрик, мастер налад...рь, слесарь, техник, инженер гэһэн мэргэжэлнүүдэй алиниень... ...нүүд шудалжа шадаха. Хүдөөгэй механизаторнуудай зэргые ...дхыт, энэ хүндэтэй мэргэжэл шудалыт гэһэн уряатайгаар ...гаа бүхы эхэнэрнүүдтэ ханданабди»,—гэжэ хизаарай слёдто ха... эхэнэрнүүд «Алтайская правда» газетэдэ бэшэнэ. Эдэнэй үүсхэл ...эй Хүдөө ажахын министерствээр һайшаагдаад, ороной олохон ...дта дэмжэгдэнхэй.

...энэ зуура, энэ үүсхэлэй үргэнөөр дэлгэрхын тула, тэрэшэлэн эхэнэр ...торнуудай хүдэлөөнэй олониитын болохынь тула эмхидхэлэй ехэ ...ри ябуулха шухала. Хүдөөдэхи энэ тон шухала мэргэжэл шудал...шэдые саг үргэлжын анхарал оролдолгоор хүреэлхэ, тэдэнэй ...тэйгээр ажаллаха, һайнаар амарха, һурахын тула шухала бүхы ар...хангаха, үхибүүдыень хүүгэдэй саадууд ба яслинуудта оруул... ...үлиинхидэй бүхэли үдэртөө байжа һураха группануудые эмхид... ...ажахынуудай, партийна ба комсомолой организацинуудай, ню...нүүдэй арюун уялга болоно. Манай конструкторнууд, машина ...эхэнэр механизаторнуудта үшөөл олон юумэ хэжэ үгэхэ уритэй. ...Хүдөө ажахыдахи мэргэжэлтэ хүдэлмэридэ эхэнэрнүүдые бүри олоор ...хэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол һаяхан тун...па. Энэ тогтоол механизаторнуудые бэлдэхэ онол аргануудые тодо ... тодорхойлһон, иимэ мэргэжэлтэй болохо гэһэн эхэнэрнүүдтэ шэ...элтэнүүдые тогтооһон байна. Эдэнь өөрынгөө хэрэг эрхимээр ...һан эхэнэр мэргэжэлтэдые хүдөөдэ түргөөр олошоруулгада ...нь дамжаггүй.

Мүнөө эхэнэр кадрнуудай техническэ һуралсал һайнаар эмхидхэхэ ... байна. Иимэ хүдэлмэриин дүй дүршэл ороной олохон районуудта ...нхой. Жэшээлбэл, Кировоградска областиин поли дээрэ мүнөө 238 ...механизатор ажаллана. Эдэниие гол түлэб гурбан училищи — Боб..., Новгородковско, Голованевскэ училищинууд бэлдээ. Нёдондо эн...100 шахуу басагад элдэб машинануудые ябуулжа шадаха мэргэжэл ...н юм, харин мүнөө үшөө 100 гаран тиимэ мэргэжэлтэд бэлдэгдэхэ ...эхэ зуура, зарим областьнуудта энэ хэрэгые мүнөө болотор муу...килнэ, тэрээнһээ уламжалан эхэнэр механизаторнуудаар тон үсөөн. Кировоградайхидай һайн жэшээ бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ... Мэргэжэл олоһон тухай, дунда эрдэмтэй болоһон тухай аттеста...нэгэн доро үгэхэ, гурбан жэлэй профессионально-техническэ учи...уд хүдөөдэ эмхидхэгдэнэ. Партийна, Соведүүдэй ба комсомолой ор...нууд эдэ шэнэ һургуулинуудта басагадые олоор элсүүлхын тула ..., хэшээл хэхэ аятай зохид арга боломжо һургуули бүхэндэ хан...гэтэй. Энэнэй тулада Профессионально-техническэ һуралсал эр... Гүрэнэй комитет, союзна республикануудай, хизаарнууд ба область... хүдөө ажахын зургаанууд ехэ юумэ хэхэ ёһотой болоно.

...эхэнэр механизаторнуудай түргөөр олон болохын, тэдэнэй үйлэдбэ...рэбхи үүсхэлэй саг үргэлжэ бадархын тула хүдөөгэй ажалша эхэ...дтэ шэнэ тогтоолоор олгогдоһон хүнгэлэлтэнүүдые наринаар сахиха ... Ажалай бүтээсын нормо зүбөөр тодорхойлхо, моральна ба мате... урмашуулга һайнаар эмхидхэхэ, 12 хүрэтэр хүдэлмэриин үдэрөөр ...һэн, эхэнэр механизаторнуудай абадаг нэмэлтэ амаралтыень заа...глүүлхэ. Эдэ бүгэдэмнай трактор, комбайн ба хүдөө ажахын орёо ...нуудые даадаг эхэнэрнүүдэй амжалтатайгаар ажаллахадань ту...һайха. Ажалай ба салин хүлһэнэй асуудалнуудые даадаг Гүрэнэй ..., союзна хүдөө ажахын ба элүүрые хамгаалгын министерствэнүүд ...-тэй хамтадаа эхэнэрнүүдэй гол болгон хүдэлхөөр һанамжалагдаһан ...риин ба механизмуудай список дары табиха зэргэтэй.

Хүдөөгэй механизаторнуудай гурбан миллионой арми — колхозууд, ...удтахи гол хүсэн болоно. Хабарай хүдэлмэридэ эрхимээр бэлдэхэ... ...эбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй баян ургасын түлөө тэмсэхэһээ ...шухала хэрэг эдээндэ мүнөө байхагүй. Хаа хаанагүй социалис шэнэ ...ууд абтана, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй му... улам үргэдэнэ. Энэ мүрысөөн хүдөө нютагуудтахи ажахынуудай ...скэ зэбсэгжэлые улам һайжаруулха, үйлэдбэриин бүхы участогуу...н ехэ ашаг үрэтэй болгохо уряа доро дэлгэржэ байна. Энэ хэрэгтэ ...торнууд мүн лэ түрүү үүргэ дүүргэнэ. Эдэнэй зэргэдэ һаяар шэнэ ...тэрэ тоодо нилээд олон эхэнэрнүүд, басагад нэмэхэнь. Полинууд ба ...удтэ, буйлуулан болбосоруулдаг предприятинуудта, мелиорациин ...уудта, гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдэй барилганууд дээрэ эдэ...лнэ. КПСС-эй XXIII съездын табиһан ехэ зорилго—хүдөө ажа...йлэдбэриин бүхы үйлэдбэринүүдые үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха ...бүри амжалтатайгаар шиидхэхын тула эдэниие хүлеэнэ.

...эхэнэр механизаторнуудай аша түгэс ажал али болохоор хүндэлэгдэ...той. Олон мянган эхэнэр патриодууд мүнөө сагай техникэ шудал... социалис хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ арад бүгэдын хэрэгтэ ...а оруулаг лэ!

(«Правдын» түрүү бэшэг).

УЛААН ТУГ — БҮХЭ ГАРТА

Һаяхан Зэдын комбинадай коллектив болон администрациин хамтын договорой ямараар бэелүүлэгдэһэн тухай асуудалаар конференци боложо, комбинадай директорэй орлогшо нүхэр Я. Г. Лысенко үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд тухай тодорхой баримтануудые дурдаба.

Зэдын комбинат үйлэдбэрэе шэнэ гуримаар түсэблэжэ, нёдондо товарна продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 103,1 процент дүүргэбэ. Предприятиин ажалшад түсэбһөө гадуур олон мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа.

Үйлэдбэридэ шэнэ арга нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар комбинадай ажалшадай элэбхитэйгээр хүдэлдэг болоһониинь энэ конференци дээрэ тэмдэглэгдэһэн байха юм. Жэлэй туршада ажалай түрүүшүүл уралан нарижуулгын 520 дурадхал оруулаа. Тэдэнэй олонхинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэн, хамта 467 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри алмагдаа. Мүн комбинадай хүдэлмэридэ ашаг ехэтэй техническэ хэмжээ ябуулганууд олон удаа хараалагдажа, ажалай бүтээсэ горитой дээшэлһэн, продукциин өөрынь үнэ сэч нилээд хямдараба.

Предприятиин һалбаринуудай дундаһаа Холтосон рудник илангаяа шалгарна. Эндэ үйлэдбэриин шэнэ арга шадамараар хэрэглэгдээ, участогуудынь бултаа ажахын тоосоондо оруулагдаһан байгаа. Тус рудник жэлэй туршада түсэбһөө гадуур олон мянган түхэригэй сэбэр олзо предприятида оруулһан байна.

Комбинадай экономикын хүгжэжэ, һалбаринуудайнь олзотойгоор эрхилэгдэжэ байхада, социальна тэдхэмжэдэ мүнгэ зөөри горитой ороно. Нёдондо гансахан ажалшадые материальна талаар урмашуулгын фондодо миллионһоо улуу мүнгэн һомологдожо, тэрэнэйнь ехэнхи ажалшадые урмашуулгада гаргашалагдаа. Тиихэдэ комбинадай ажалшадай байра байдал һайжарна. Үнгэрэгшэ жэлдэ капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөринь ашагтайгаар хэрэглэгдэжэ, ажалшадта 64 квартиратай, уһа, түлишөөр хангагдамал байшан бодхоогдобо.

Зэдын комбинат үнгэрһэн жэлэй нэгэдэхи кварталай дүнгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг ба мүнгэн шанда хүртөөд, тэрэнээ бүхэли жэлэй туршада алдангүйгөөр абажа гараба. Һаяхан Москваһаа телеграмма абтажа, дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр Улаан тугынь баһа тус предприятида үлөөгдөө гэжэ мэдээсэгдэбэ.

А. БУТИН,
аймагай «Ажалай туг» газетын редакторай орлогшо.

ЗОРИҺОНДОО ЗААТАГҮЙ ХҮРЭХЭБДИ

Малай хэр зэргэ үбэлжэжэ байһан тухай хөөрэлдөөнэй гарахада бидэ, малшад нэн түрүүн сагай уларил, үбһэ тэжээл тухайгаал дурдадаг гээшэ аабзабди даа. Тиин мүнөөшье хэлэхэ болоо һаа, амитанай борьбоёо хүлдэхөөжэрхихөөр лэ хүйтэн үбэл болжо байна. Эгээл энэ бэрхэшээлтэй үедэ түл абалга эхилжэ, хонишодто ехэ харюусалгатай саһа оронхой. Бидэнэрэй үүргэ хамтын ажахыда тон ехэ. Бэрхэшээлһээ айжа болохогүй. Жэшээнь, манай «Дружба» колхозой бүхы олзо орошын гурбанай нэгэ хубинь шахуу хонин ажалһаа ородог. Саашадаа энэ һалбари хүгжөөгдэжэ, хониной мяха, нооһо абалга дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Энээн тухай тээсгэн үнгэргэгдэһэн колхозой хонишодой зүблөөн дээрэшье хэлсэгдэһэн байха. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэл дүүрэтэр хонидойнгоо тоо толгойе 10 мянганһаа 12 мянга хүрэтэр олошоруулха зорилго урдаа табинхайбди. Энэ хадаа бидэ хонишодой оролдолгын ашаар түйлагдаха хэрэг болоно.

Хүйтэн үбэлые гарза гасалангүйгөөр дабажа гарахын тула эдэ үдэрнүүдтэ ехэл харюусалгатайгаар ажаллахые оролдонобди. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй хандалга маанадта шэнэ зориг бадаруулаа. Юрөөтэйхидэй жэшээгээр түл олоор абахын, нооһо элбэгээр хайшалхын түлөө хамаг хүсөөрөө оролдожо, хони малаа һайнаар ондо оруулха гээшэ манай үдэр бүриин ажалай удха зорилго болоно. Харин Шулуун гэжэ газарта үбэлжэжэ байһаа манай отарынхид 579 эхэ хониһоо 579 хурьга абажа түлжүүлхэ уялгатай юм. Байгша ондо абтаһан түлэймнай тоо мүнөө үедэ 315 хүрөөд байна. Түрэһэн хурьгаднай нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Түл абалгые нарин нягтаар эмхидхэжэ, нарай хурьган бүхэниие зооветеринарна заабариин ёһоор түлжүүлхэ гэжэ оролдонобди. Манай отарын хонишод, коммунист Даша Намсараев, Рабдан Раднаев гэгшэдэй шэн зоригто ажал эндэ тэмдэглээгүй байхын аргагүй. Эдэнэрнай нарай түл яажа харууһалха, элеэндэ ороһон хурьгадые ямар гуримаар эдеэлүүлхэ, харууһалха тухай һайнаар мэдэхэ хонишод юм.

Мүнөө эхэ хонидто һайхан үбһэн, толгой бүриин 300 грамм обёосой, шэниисын гурил үгтэнэ. Элеэндэ орожо байһан хурьгадтаа элдэб тэжээл, минеральна зүйл — мел, хөө гэхэ мэтые үгэнэбди. Мүн хони хурьгад бүлеэн уһаар хангагданхай. Хони хурьгадай байра дулаалагданхай.

Даб дээрэ хэлэхэдэ манай ажал хэрэг нимэл даа. Үбэлжэлгэ, түл абалга һайнаар ябажа байна гэхээршье һаа, урдамнай — хүйтэн хагсуу һаранууд. Хожомой амжалтын мүнөөдэрэй ажал хэрэгһээ дулдыдаха байһан туладань, сүүлхэ бүри абтадаг 30—40 хурьгадайнгаа үбшэлхэгүйн тула «унаһан малгайгаа абаха тухагүй» хүдэлхэ болoгдоно. Колхознай энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга түлжүүлхэ, 3,2 килограмм нооһо хайшалха уялгатай. Харин манай отарын хонишод зууһаа зуун хурьга, хониһоо 3,8 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхай. Үндэр уялга абаа хадаа, оролдосо ехэтэйгээр хүдэлөөгүйдэ аргагүй бшуу. Иигэжэ бидэ хонишод багша Ленинэй 100 жэлэй ойе угтуулан, ажалдаа шэнэ амжалта түйлахын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Б. АЮШЕЕВ,
Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой ахалагша хонишон.

БЭРХЭ ТУГАЛШАН АЛДАРТАЙ

Евдокия Сазоновна Баннова тугалшанаар тиимэ үнинэй хүдэлжэ байгаагүйшье һаа, ажалдаа ехэ оролдосотой, үнэн шударгы малшан гэжэ магтуулдаг болонхой.

Нүхэр Баннова мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ягодинска һүү һаалиин фермэдэ 38 тугалнуудые хаража байна. Нарай тугалнуудые тушаажа абаһан түрүүшын үдэрһөө хойшо хүсэ шадалаа гамнангүй, һүни үдэргүй оролдожо харууһалһанай ашаар аймаг соогоо эгээл һайн үрэ дүн түйлаба. Тэрэ аймагай ажахынуудай тугалшадай дунда эгээл эрхим амжалта түйлаа гэхэ гү, али январь һарада тугал бүхэнэй шэгнүүрые үдэрэй 1000 граммаар нэмээгээ.

— Би тугалнуудтаа тусхай зоотехнигэй табижа үгэһэн рационой ёһоор талха тараанай зүйл, ноб ногоохон набшаһалиг үбһэ зорюута шэлэжэ, искусственна аргаар буйлуулһан һү эдюулдэгби. Мүн дэбдихэрыень ходо һэлгэжэ, хуурайхан зөөлэхэн зохид байлгахые, гадна байра соогоо дезинфекци хэжэ, ходо сэбэр агаар оруулжа, шэбхэ шабааһанай үнэргүй байлгахые оролдодог гээшэб, — гэжэ Евдокия Сазоновна хөөрэнэ.

Мүнөө февраль соошье тугалнуудайнгаа шэгнүүрые ехээр нэмээхын түлөө тэрэ үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллажа байна.

В. САМБУЕВ,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Сэлэнгын аймаг.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикада Социалис Ажалай Герой А. Ф. Ваганов табадахи жэлээ бутаргалгын отделениие хүтэлбэрилнэ. Энэ отделениинхид үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэб 102,3 процент дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Ф. Ваганов (баруун гарһаа) И. Д. Цыреновэй (зүүн талаһаа хоёрдохинь) бригадын гэшүүдтэй хөөрэлдэнэ.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ХАНИ БАРИСААТА ХАРИЛСААНАЙ ХҮГЖЭЛТЫН ШУХАЛА ШАТА

...Йеменэй Арадай Республикын Президент ... Мухамед аш-Шаабин СССР-эй Верховно ... Президиумэй, Советскэ правительствын ..., албанай хэрэгээр Советскэ Союзда 1969 оной январиин 28-һаа февралиин 9 ... айлшалаа.

...дент Кахтан аш-Шаабин Москвада байха... ... И. Ленинэй мавзолейдэ ошожо, венок та... ...нэгдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ мүн ...юк табиба.

...дент Кахтан аш-Шаабин, тэрэниие үдэшэ...хэн хүнүүд Волгоград, Ленинград, Ба..., экономикын, эрдэм болон техникын, ...туурын элдэб һалбаринуудаар совет ара...хабайдал ба амжалта түйлалтануудтайнь ...аха аргатай байгаа.

...Урда Йеменэй хамтын коммюнике дотор ...хэлэгдэнэ: Совет ороной ба Урда Йеменэй ...ю хэгдэһэн хэлсээндэ Совет талаһаа — ... Верховно Соведэй Президиумэй Түрүү... Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүү... Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ... Полянский, гадаадын худалдаа наймаанай ... Н. С. Патоличев болон бусад хабаадаа. ...Йеменэй Арадай Республикын талаһаа ...хэлсээндэ НРЮЙ-гэй Президент Кахтан Мух... аш-Шаабин, гадаадын хэрэгүүдэй министр Ахмед Далиа, экономикын, худалдаа най... ба түсэблэлгын министр Абдель Малик ... болон бусад хабаадаба.

...зүрхэнһөө хөөрэлдэлгын, үгэеэ ойлголсол...той байдалда үнгэрһэн хэлсээнүүдэй үедэ ... ба Урда Йеменэй хоорондохи харилсаанай ...нүүдаар, тэрэшэлэн хоёр талые һонир... байгаа мүнөөнэй уласхоорондын шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо үргэнөөр зүбшэн хэлсэбэ.

Хоёр талын һанаа бодолой тудалдадаг гү, али дүтэ байһаниинь уласхоорондын байдалда хабаатай тон шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсэлгын үедэ элирүүлэгдээ гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Израилиин эзэрхэг түрэмхэй ябуулгаһаа уламжалан Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдалые хаража үзэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаа. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха зорилгоор араб ба эб найрамдалта бусад оронуудай оролдолго хүсэлэлтые нэгэдхэхэ шухала гэжэ хоёр талын этигэнхэй байһаниинь лаблагдаа.

Ази, Африка ба Латиин Америкэдэ империалис гүрэнүүдэй баримталан ябуулдаг шэнэ түхэлэй колониальна политикые хоёр тала эрид шууд буруушаана, тиихэдээ хамта колониальна ёһо гурим сүм усадхахын түлөө, сүлөөтэ, бэеэ дааха байдалай түлөө арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэдэг тухайдаа мэдүүлнэ. Европодохи байдал тушаа хэлэбэл, Европын аюулгүй байдал хангалта — бүтэдэ ниитын амгалан байдал бэхижүүлхэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ этигэдэг байһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Ядерна зэбсэгүүдые тараахагүй тухай договор эб найрамдал бэхижүүлгэдэ, арадуудай аюулгүй байдал хангалгада шухала удха шанартай гэжэ хоёр тала тоолоно. Энээнтэй дашарамдуулан, тус договорто үшөө гар табяадүй байһан оронуудые сараа табихыень уряалха, тус договорто тон һанаар хүсэндэнь оруулхые оролдохо, алдадгүй, сэхэ шууд бэелүүлхэ ябадал түйлаха шухала гэжэ хоёр тала тоолоно. Ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договорой баталагдаһанай удаа буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрхэ ябадал хизаарлаха ба хуряаха шэнэ алхамууд хэгдэхэ ёһотой байна.

Хэлсээ хэжэ байха үедөө Советскэ Союзай ба Урда Йеменэй Арадай Республикын хоорондохи харилсаанай ямар байһые хоёр тала хаража үзөө гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Хоёр ороной хоорондо хани барисаата, үгэеэ ойлголсодог ба этигэлсэдэг харилсаанай тогтоогдонхой байһые ханангяар тэмдэглээд, энэ харилсаагаа бүхы аргаар бэхижүүлхэ, хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. НРЮЙ-гэй экономическа ба соёлой байтуулалгадань, тэрэшэлэн өөрынгөө хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлгэдэнь туһа хүргэхөөр бэлэн байһанаа Советскэ Союз элирхэйлэн мэдүүлбэ. 1969 ондо экономическа, техническэ харилсаа холбоо хэхэ тухай хэлсээн, худалдаа наймаанай хэлсээн, далайда загаһа агналга хүгжөөлгөөр харилсаа холбоо хэхэ тухай хэлсээн, соёлой ба научна харилсаа холбоон тухай хэлсээн, соёлой ба научна харилсаанай түсэб, агаарай харилсаан тухай хэлсээн баталагдаһан байна.

НРЮЙ-гэй Президент Кахтан аш-Шаабиин, тэрэниие үдэшэжэ ерэһэн правительствын сэнгүүдэй Советскэ Союзда айлшалһан ушар, Совет ороной ба Урда Йеменэй хоорондын хэлсээнүүд хадаа Советскэ Союзай, Урда Йеменэй Арадай Республикын хоорондохи хани ёһоной харилсаае хүгжөөлгын шухала шата болоно гэжэ хоёр тала тоолоно.

Президент Кахтан аш-Шаабин Урда Йеменэй Арадай Республикада албанай хэрэгээр айлшалхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные уриба. Энэ урянь баясхалантайгаар зүбшөөгдэн абтаа.

(ТАСС).

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ДЕПУТАДУУДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ ЭХИЛЭЭ

СЭМБЫН ФАБРИКА. Үсэгэлдэрһөө эхилжэ, нютагай Соведүүдтэ һунгагдаха депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгын үргэн ниитэ ажалшадай хамтын суглаанууд республика доторнай боложо захалба. Иимэ нэгэ суглаан үсэгэлдэр Улаан-Үдын Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын нэхэлгын цехтэ зарлагдаба. Энэ цехэй хоёр халаанай хүдэлмэрилэгшэд, хамтадаа 300 гаран һунгагшад суглаанда сугларба.

Фабрикын партийна бюрогой гэшүүн **Д. А. Гусляков** һунгагшадай суглаа нээжэ, болохоёо байгаа нютагай Соведүүдэй һунгалтын удха шанар тухай хэлэхэ зуураа, депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгын болзорой ерэһэн тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдээ энэ коллективэй Улаан-Үдын городской ба Октябрьска районно Соведүүдтэ өөһэдынгөө дундаһаа табан нүхэдөө дэбжүүлхэ эрхэтэй байһаарнь амаршалаад, энэ асуудалаар хэнэй ямар дурадхал оруулха байһыень асууна.

Нэхэлгын үйлэдбэриин мастерай туһалагша нүхэр **Енин** эгээн түрүүлэн үгэ абана. Тэрэ өөһэдынгөө дундаһаа цехэй мастерай туһалагша Николай Георгиевич Трифоновые Улаан-Үдын городской Соведтэ һунгаха Фабрична һунгуулиин 303-дахи округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Нүхэр Трифонов коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөнэй отличник, коллективтээ угаа хүндэтэй нүхэр. Һунгагшадай үзүүлһэн ехэ найдабариие харюулха байһандань үнэн зүрхэнһөө этигэжэ, бултадаа нэгэн дуугаар дэбжүүлхэ гэжэ шиидхэбэри абаба.

Тэрэшэлэн городской Соведые һунгаха һунгуулиин 296-дахи округой депутадта кандидадаар суута хүдэлмэрилэгшэ Дарья Касьяновна **Тумурова** хоёрдохёо дэбжүүлэгдэбэ. Эрхим нэхэгшэ Галина Михайловна **Ерминае** һунгуулиин 280-дахи округһоо депутадта кандидат болгон дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар абаба.

Мүн тэрэшэлэн суглаанда хабаадагшад Октябрьска районно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлһэн байна. Һунгуулиин 66-дахи округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар бүд нэхэгшэ Александра Григорьевна **Полянская**, һунгуулиин 67-дохи округһоо — бүд нэхэгшэ Нелли Борисовна **Савинова** гэгшэд дэбжүүлэгдэһэн байна.

* * *

АЭРОПОРТ. Улаан-Үдын авиапредприятинуудай болон гражданска авиациин хүдэлмэрилэгшэд үсэгэлдэр улаан булангаа сугларжа, ажалшадай депутадуудай городской болон районно Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгын суглаа үнгэргэбэ.

Тус суглаа нээһэн Улаан-Үдын авиаотрядай политчастиин командирай орлогшо Ермил Михеевич Стулев коллективэйнгээ дундаһаа эрхим нүхэдөө депутадта кандидадаар нэрлэхыень авиаторнуудые уряалба. Эндэ эгээн түрүүлэн үгэ абаһан авиатехник С. М. Федоров һунгуулиин 228-дахи округһоо ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведтэ хуушанай авиатехник Василий Евгеньевич Улитиниие депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Тиихэдэ һунгуулиин 229-дэхи округһоо пилот Юрий Иванович Харахинов мүн лэ Улаан-Үдын городской Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Тэрэшэлэн эндэ Советскэ районно ажалшадай депутадуудай Соведэй депутадта кандидадаар табан авиаторнууд дэбжүүлэгдэбэ. Тэдэнэй дунда вертолёдой бортмеханик Антон Егорович **Буркин**, залуу пилот Анатолий Павлович **Абашеев**, авиатехник Николай Савельевич **Чашкин**, техник-синоптик Валентина Семеновна **Балдакова** болон Улаан-Үдын аэропортын начальник Иван Михайлович **Корба** гэгшэд оролсоно.

Б. ЖАНЧИПОВ.

* * *

МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАДАЙ колбаса үйлэдбэрилдэг заводто нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан үсэгэлдэр болобо.

Ажалшадай урда КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь А. Д. ЧУКАЕВ һунгалтада бэлэдхэл тухай үгэ хэлэбэ.

Колбаса үйлэдбэрилдэг заводой коллектив комбинадай үнинэй хүдэлмэришэн, Ленинэй орденоор шагнагдаһан, КПСС-эй гэшүүн Николай Александрович **Аранзиниие** Октябрьска районно Соведэй депутадта 116-дахи һунгуулиин округһоо кандидадаар дэбжүүлээ.

ВЛКСМ-эй гэшүүн **З. И. Баранова** 336-дахи һунгуулиин округһоо, тус заводой ахалагша мастер, Социалис Ажалай Герой **К. И. Филиппова** 344-дэхи һунгуулиин округһоо городской Соведэй депутадуудта кандидадуудаар нэрлэгдэбэ.

А. КОСТРИКОВ,
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ—БОЛЗОРҺООНЬ УРИ

ВЛАДИМИР Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол манай аймагай партийна, профсоюзна, комсомольско эхин организацинуудай, промышленна предприятинуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы ажалшадай гол анхаралда байһаар. Энэ шуҺала документ таряашад болон малшадай, хүдэлмэришэдэй дунда зүбшэн хэлсэгдэжэ, гүнзэгыгөөр шудалагдажа байна. Предприятинуудай коллективүүд, колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд энэ түүхэтэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэмжээнүүдые хараалжа, социалис уялгануудые бэедээ даажа абаһан. Тиигээд аймагаймнай ажалшад ленинскэ ажалай вахтада жагсанхай.

Агуу ехэ багша В. И. Ленинэй захяа заабарине партимнай, совет арадай ямараар бэелүүлжэ байһыень манай Прибайкалнин аймагай жэшээ дээрэһээ хаража болохо. Совет засагай жэлнүүдтэ түрэл нютагнай танигдахаяа болитороо хубилаа. Эдэ жэлнүүдтэ түмэр-бетон зүйлнүүдые гаргаха Таловкын завод, Татауровай автомашина заһабарилгын завод, Байгалай леспромхозой участогууд, Итанцын, Еловкын леспромхозууд, машинно-мелиоративна станци, колхозууд хоорондын барилгын эмхи гэхэ мэтэ предприятинууд шэнээр бодонхой. Мүн хэдэн олон шэнэ тосхонууд мүндэлжэ, 13 һургуули, 15 клуб болон бусад ордонууд бүтээгдээ. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агуу ехэ дайнай эхилһэн жэлтэй сасуулхада, аймагаймнай хүн зоной тоо хоёр дахин олон болонхой.

Промышленностиин хурданаар хүгжэхэтэй хамта хүдөө ажахыдамнай ехэ хубилалта болоо. 1941 онтой жэшэхэдэ, гүрэндэ орооһо таряа, мяха гурба дахин, һүн — 10 дахин ехээр худалдагдадаг болонхой. 1968 ондо гүрэндэ 34 мянган центнер һүн худалдагдаа гэхэ гү, али 1953 онойхитой сасуулхада 7 дахин шахуу ехэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө мүрысэжэ, аймагаймнай таряашад болон малшад урагшатай ажаллажа байна. Үнгэрһэн 1968 ондо бүхы аймагаараа гектар бүриһөө 14,6 центнер орооһо таряа, 98 центнер хартаабха хуряажа абагдаа. Сабшалан һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэнэй ашаар гектар бүриһөө 14,2 центнер үбһэн хуряагдаһан. Илангаяа «Прибайкалец», «Заветы Ильича» колхозууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. «Путь к коммунизму» колхоз урда жэлэйхиһээ 1,5 дахин ехэ үбһэ һүрилжэ абанхай.

Хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ орооһо таряа, хартаабха, овощ, мяха, һү худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Манай түрүү бригада, фермэнүүд бүри ехэ амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Жэшээнь, «Прибайкалец» колхозой Иркиликскэ бригадын механизаторнууд гектар бүриһөө 17,5 центнер орооһо таряа, 16,6 центнер үбһэ ургуулжа абанхай. «Заветы Ильича» колхозой Юговскэ бригадынхид гектар бүриһөө 15,1 центнер таряа, 113 центнер хартаабха, 150 центнер овощ хуряаһан байна. «Прибайкалец» колхозой Турунтаевска, «Прибайкальский» совхозой Мостовско, «Заветы Ильича» колхозой Таловска болон Покровско фермэнүүдэй коллективүүд үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2400 гаран килограмм һү һааһан байха юм.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэ бүгэдэ арадай хэрэг ха юм. Тиимэһээ аймагай промышленна предприятинууд, барилгын организацинууд, һургуули болон эмхи зургаанууд таряашад, малшадта ехээр туһалһан.

Нёдондо намар аймагаймнай залуушуул бүхы совет арадтайгаа хамта Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн баярые угтаба. Комсомол залуушуулай хэһэн хүдэлмэри ехэ. Тэдэнэй габшагай ажалай ашаар аймагнай амжалтатай ябана. Юуб гэхэдэ, манайда залуушуул олон. Бүхы ажалшадаймнай 56 процентнь гуша наһанай. Аймаг дотор ажаһуугшадай 73 процентнь дүшэ наһанай хүнүүд юм.

ГАЗАР гээшэ хүдөө ажахын гол баялиг болоно гэжэ В. И. Ленин зааһан байна. «Ородой хара газар шулуу нүүрһэнһээ, нефтьһээ, алтанһаа үнэтэй» гэжэ Василий Васильевич Докучаев тэмдэглэһэн.

Тиибэшье аймагаймнай ажахынууд газараа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ шаданагүй. Аймаг дотор хамта дээрээ 1547 мянган гектар газар тоологдоно. Энээнэймнай оройдоол 29,5 мянган гектарынь сабшалан, таряалан, бэлшээри болоно. Иигэжэ газараар дуталдадаг дээрэһээ КПСС-эй райком, аймгүйсэдком, партийна эхин организацинууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд газар таряалангаа зүбөөр эрхилхэ, шэнэ газар ашаглаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулна. Мүнөө үедэ ажахынуудай һү һааха тусхай шэглэлтэй болоод байхада, малай үбһэ тэжээл дуталдахаяа һанана. Энэ жэлдэ ниитымнай мал үбһэ тэжээлээр 84 процент хангагданхай.

Һүүлэй гурбан жэл соо газар зүбөөр эрхилхэ, шэнэ газар ашаглаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Аймаг доторхи машинно-мелиоративна станци эдэ гурбан жэлдэ 2240 гектар шэнэ газар ажахынуудай ашаглалгада үгэһэн байна. Иигэжэ ажахынууд шэнэ газарһаа ехэ олзо олоһон. Жэшээнь, «Прибайкалец» колхоз һүүлэй гурбан жэл соо 680 гектар шэнэ газар ашаглаһан байна. Энэ газарһаань хамта дээрээ 7400 центнер таряан, 29400 центнер үбһэн хуряагдаа.

Урдахи жэлнүүдтэ аймагай эдлүүриин зарим газар олон ондоо тээ хэрэглэгдэдэг һэн. Газар хэрэглэдэг эдэ ажахынууд сабшалан, таряалан, бэлшээридээ хайша хэрэг хандадаг, тэрэнээ муугаар эрхилдэг байгаа. Харин аймаг дотор хүдөө ажахын Министерствэдэ мэдэлтэй совхоз эмхидхэхэтэй сасуу, газар ашаг ехэтэйгээр эрхилэгдэжэ эхилээ. КПСС-эй райкомой бюро, ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдком энэ совхозой саашадаа хүгжэхэ талаар абтаһан хэмжээ ябуулгануудые хаража үзөөд, энэнээ КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй анхаралда табиһан байна. Эдэ хоёр жэл соо совхоз 1500 гектар шэнэ газар ашаглаха аргатай. Энэнь 4000 гектарташье хүрэжэ болохо. Ажахы газараа зүбөөр эрхилһэнэй, шэнэ газар элдүүрилһэнэй ашаар 1970 ондо 7000 центнер хартаабха, 1800 центнер овощ, 4900 центнер һү, 1600 центнер мяха гүрэндэ тушаахаар харааланхай.

Аймаг дотор шэнэ газарай ашаглагдахада КПСС-эй райком, аймгүйсэдком газар таряалан, сабшалан, бэлшээри ашагтайгаар хэрэглэжэ, һү, мяха, нооһо гүрэндэ ехээр тушааха хэрэгые анхарна. Манай эндэ газар таряалан зүбөөр, һайнаар эрхилэгдэдэг болоно байна. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд намарай паар хахалжа зүбөөр харууһалха, газарай хүрьһэндэ минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые оруулха, үрэһэ хүрэнгөөе һайжаруулха талаар ехэ ажал ябуулдаг болонхой. Энээнэй ашаар газар таряалангай ургаса нилээд дээшэлээ. Арбаад жэлэй саада тээ аймаг дотор гектарай дунда зэргээр 7—10 центнер таряан хуряагдадаг байбал, мүнөө энэнь 14—14,5 центнертэ хүрэнхэй. Таряа ехээр хуряадаг болоһонойнгоо ашаар орооһо гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб 89 процент дүүргээбди. Табан жэлэймнай түсэб энэ жэлэй сентябрь һарын тэн хахадта дүүргэгдэхэ.

Таряанай ургаса дээшэлүүлхэ талаар «Прибайкалец» колхоздо яһалахан ехэ амжалта туйлагдаа. Эдэ гурбан жэл соо эндэ таряанай ургаса гектарай 16 центнертэ хүрэһэн байна. Колхозой механизаторнууд нёдондо 1965 онойхиһоо 10 мянган центнерээр ехэ таряа хуряагаа. Ажахы таряа гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб үнгэрһэн жэлэй сентябрь һара соо дүүргэһэн байна. Эндэхи механизаторнууд түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр гүрэндэ үшөө 20 мянган центнер таряа тушаахаар харааланхай.

Ажахы дотор орооһото ургамалнуудай шэнэ сортын үрэһэ тарилгаар туршалганууд хэгдэнэ. Нёдондо ажахын мэргэжэлтэд «Восток», «Ракетэ», «Читинская» сортын шэниисын үрэһэ тарижа туршаһан. Гадна ажахы дотор 92 гектар газарта Оренбургска областьһоо асарагдаһан намарай шэниисын үрэһэн таригдаа. Дүрбэн жэлэй саада тээ ажахы аймаг доторoo эгээн түрүүлэн тэжээлэй куузику гэжэ ургамал тарижа, 0,8 гектарһаа 600 центнер ургаса хуряаһан байна. Нёдондо колхозой механизаторнууд 11,5 гектарай туд бүриһөө 250 центнер куузику хуряагаа.

ҺҮҮЛЭЙ гурбан жэл соо малай үүлтэр, үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлгые һайжаруулха талаар яһалахан ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан байна. Мүнөө гүүртэнүүд дээрэ үүлтэртэ үнеэдэй тоо бүридхэлгэ гуримшуулагдана. Энэ жэлдэ үнеэдээ ашаг шэмээрнь илгажа дүүргэхэбди. Мүнөө 394 гунжан үнеэд илгагданхай. «Прибайкалец», «Заветы Ильича» колхозуудта гунжа үнеэд бүри эртэ илгагдаһан. Эдэ гунжад тугаллаһаар таба зургаа хоноод байхадаа, сүүдхэдээ 13 — 15 килограмм һү үгэнэ. Тэдэнэй зариманһаань 17—19 килограмм һүн абтадаг байна. Энээнэй ашаар эдэ ажахынуудта һаали жэл бүри дээшэлнэ. Нёдондо «Прибайкалец» колхоздо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2200 килограмм. «Заветы Ильича» колхоздо 2130 килограмм һүн һаагдаһан байна. Харин Мостовско гүүртынхид нёдондо үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаагаа. Тиихэдэ үшөө дүрбэн гүүртэ дээрэ үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һүн абтаһан байна. Малай үүлтэр һайжаруулха талаар хэгдэхэ ажал үшөө ехэ. Мүнөөшье болотор аймаг дотор түрүүшынхээ тугаллаха гунжадые түрэлгэдэнь бэлдэжэ, тэдэнийе һааха хэрэг хүсэд шиидхэгдээгүй байһаар. Ойрын хоёр жэл соо малай байрануудай олоор баригдаха тудам аймагаймнай ажахынуудта түрүүшынхеэ тугаллаха үнеэд зоотехническэ эрдэмэй ёһоор амяарлан харууһалагдадаг болохо юм.

Аймагай промышленна предприяти болон колхоз, совхозууд хүдэлмэришэдөөр, һаалишад болон механизаторнуудаар дуталдана. Ажалшадые байра байдалай талаар хүсэд һайнаар хангаагүй һаа, энэ асуудал шиидхэхэнь бэрхэтэй. Энэ талаар аймаг дотор нилээд хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээнь, «Путь к коммунизму» колхоз һүүлэй хоёр жэл соо хоёр клуб, найман жэлэй, эхин һургуулинуудай байшангуудые, хүүгэдэй саад, ажахыда нүүжэ ерэгшэдтэ 30 гэр, «Прибайкалец» колхоз — хоёр эхин һургуулиин байшан, ондоо нютагуудһаа нүүжэ ерэһэн хүнүүдтэ 40 гэр болон бусад олон байшангуудые баряа.

Промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, зургаан клуб, хоёр дунда, нэгэ найман жэлэй һургуулинуудай байшан, гурбан столово, найман магазин болон бэшэшье барилгануудые бэелүүлхэ гэжэ шиидэнхэй. Харин «Прибайкалец» колхоз түбхинэһэн һуудалтай городой түхэлэй шэнэ һуурин барижа эхилхэнь.

КПСС-эй райком болон партийна эхин организацинууд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ үедөө хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мүнөө партийна болон комсомольско организацинуудта политическэ һуралсал хаа хаанагүй эмхидхэгдээ, агитаторнууд болон политэмхидхэгшэдээр олон эдэбхитэд хүдэлж... дэ аймаг дотор 59 поли... комсомолшуулай гэгэ... кружок хүдэлнэ. КПСС... мой бюро пропагандист... милхо хэрэгые ехэ а... хүдэлмэридэ КПСС-эй ... секретарьнар болон б... шүүд. предприяти бол... зуудай хүтэлбэрилэгша... линуудай директорнуу... багшанар абтаһан бай... тийна эхин организаци... болон элидхэлнүүдые, ... уншалгануудые эмх... агитаторнуудай хүдэлм... үргэлжын анхарал ... Үнгэрһэн жэлэй июн... эхилжэ, аймагай хүтэлб... дэлмэрилэгшэд предпри... хүдөө нютагуудта һара ... бадахи четвергдэ лекци...

Аймагаймнай ажалш... Ленинэй түрэһөөр 100 ... нэрэтэй түрэтэйгөөр угт... хаба шадалаараа оролд... жэлэйнгээ түсэбүүдые ... урид дүүргэхэ гэжэ ш... Һү гүрэндэ худалдаха ... лэй түсэб 1970 оной ... гэндэ, мяха тушаалга та... һүүлшын жэлэй эхиндэ ... хэ. Аймагай механизато... ряа гүрэндэ тушааха ... лэйнгээ түсэб энэ жэлэй ... һарын тэн хахадта, хари... лон овощ худалдаха түс... оной октябриин 15-да ... юм. Аймагай промышле... приятинуудай, худалда... най, һуудал байдалай т... галгын хүдэлмэрилэгш... жэлэйнгээ түсэбүүдые ... урид дүүргэхээр хараа...

Аймагаймнай ажалш... эй XXIII съездын шийдх... соо, КПСС-эй Програм... хараалагдаһан коммуни... лалтын түсэбүүдые дүүр... ла бүхы оролдолгоёо га... ма зоригтойгоор ажалл... лахашье.

Н. ШЕЛКОВН...
КПСС-эй Прибай...
райкомой нэгэдэхи сек...

МЕХАНИЗАТОРАЙ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛАГТЫ, БАСАГАД!

«БУЛАД ХҮЛЭГЫЕШЬЕ» ЭМЭЭЛЛЭХЭБДИ

ТРАКТОР, МАШИНА жолоодожо һураял, механизаторнуудай мэргэжэл шудалаял гэжэ уряалһан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой басагадай бэшэгые бидэнэр «Буряад үнэн» газетэдэ уншажа, үнэн зүрхэнһөө һонирхоо, баясаашьебди.

Ушарынь юуб гэхэдэ, бидэ гурбан басагад арбадахи класс дүүргэжэ, аттестат абаад, өөһэдынгөө һайн дураар баһал трактористнар болохо хүсэлтэйгөөр Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздоо эмхидхэгдэһэн курсада һуража байнабди.

Түрүүн бидэнэй трактористнар болохомнай гэхэдэ, зарим хүнүүд, илангаяа үетэн нүхэднай дуратүйнэг байгаа. «Машина, тракторай тоһо, түлишөөр зуураалдахаяа һайхашаагаа гүт? Механизатор болохо хүбүүд барагдаа юм гү, хаяыт саашань. Басагадай хэхэ хүнгэн хүдэлмэри дүүрэн ха юм» гэлдэхэшье зон бии бэлэй. Үнэхөөрөө дэмышье трактористын курсада ороо гээшэ гүбди. Юуншье болонгүй, миил хүн зоной наада, энеэдэн болоод лэ һалахамнай гү, гэжэ түрүүшээр маргаабди. Тиигээдшье оройдоол гурбахан басагадта хори-гушан хүбүүд соо байгаад һураханъ аягүйшье, эшхэбтэр шэнги байгша һэн.

Харин мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой дэргэдэхи курсада һурагшад бүлэг басагадай бэшэгтэй танилсаад байхадаа, бидэнэр түрүүшын бэрхэшээлһээ туйхарягүй, механизатор болохо хүсэл эрмэлзэлгөө орхёогүймнай тон зүб байгаа гэжэ гүйсэд ойлгобобди... Тэдэнэй үүсхэл уряа бидэнэй хүсэл, урма зоригые улам бадаруулба.

Нээрээшье үнэн зүрхэнһөө оролдоод, энэ мэргэжэлдэ болотоор дурлаад байгаа һаа, басагад, эхэнэрнүүд эрэшүүлһээ нэгэньшье дутуугүйгөөр машина техникэ шудалжа шадахал. Энээниие манай аха нүхэд эжынэр, эгэшэнэрнай шэрүүн хатуу дайнай үедэ, 1941—1945 онуудай туршада элитээр тэршэлэн харуулаа ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэсэгма Цыденжапова (баруун гарһаа), Цыбик Буянтуева, Надежда Кожушкова гэгшэд ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэжэ байна. М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Тиигэбэшье нэгэ үедэ гансахан эрэшүүл лэ трактор, комбайн, машина жолоодохо ёһотой, энэ эхэнэрнүүдэй хэхэ ажал бэшэ гэһэншүү заншалай хаа хаанагүй дэлгэрһэнинь гэмшэлтэй. Мүнөө хүдөөдэ элдэб янзын оньһон техникын олон боложо байхада, эрэшүүл, эхэнэрнүүд гэжэ илгаагүй бултал механизаторай мэргэжэл шудалха зэргэтэй болоно. Жэшээнь, юрын һаалишаншье техникын оньһо шудалаагүй һаа, үнеэдые машинаар һаажа шадахагүй ха юм.

Тиимэһээ эхэнэрнүүд, басагад энээндэ хабааралгүй хажуу талада байжа яашье шадахагүй гэжэ һанагдана. Тээд мүнөө механизаторай мэргэжэл шудалха курсада басагад, залуу эхэнэрнүүд тон үсөөн һурана. Жэшээнь, бүхы Зэдын, Захааминай аймагуудай ажахынуудһаа оройдоол бидэ гурбан басагад һуранабди. Шагнажа ябахада, бусадшье аймагуудта баһал эхэнэр механизаторнууд ехэл үсөөн, тэдэниие һургадагшьегүй хэбэртэй агша.

Манай һанахада, илангаяа комсомолой организацинуудай зүгһөө эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулаад байгаа һаа, нютаг бүхэндэ тракторист, комбайнер, шофер болохо дуратай басагад, залуу эхэнэрнүүд яһала олон олдохо. Гэбэшье тиимэ хүдэлмэри мүртэй ябуулагданагүй, урагша абагданагүй.

Тээсэн нэгэ танил хүн маанадаар уулзаад, тракторай курсада һуранабди гэхэдэмнай, иигэжэ хэлээ:

— Механизаторай мэргэжэлтэй ажалдаа хүдэлхэгүйт, хүдэлөөшье һаа, удаан тэсэхэгүйт гээ һэн.

— Һураһан хойноо юундэ хүдэлхэгүй зонбибди?— гэжэ гайхабабди.

— Колхоз, совхоздо ошоходотнай һайн трактор таанадта үгэхэгүй. Үгөөшье һаа, эгээл муу эбдэрхэй юумые үгэхэ. Зобохот, түлихат, һүүлдэ хаяхат,—гэбэ.

Үгы даа. Маанадта тиимэ юумэн ушархагүй аабза гээд найдахаар байна. Хэнэйшье мэдэһээр һая һуража гараһан маанад мэтэ залуу басагадта һайн трактор үгөөгүй, дүршэл шадабари ехэтэй механизаторнуудай туһалаагүй, мүн машина, тракторта техническэ харууһа хэхэ, һайн эрхэ байдалаар, хүдэлмэриин таатай зохид гутал, хубсаһаар хангаха гэхэ мэтэһээ эхилээд бүхы юумээр туһалаагүй һаань, һайнаар хүдэлхэмнай бэрхэтэй.

Тиимэһээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэ бүхы асуудалнуудта анхарал һайса табиха ёһотой.

Манай һуража байһан 6-дахи ГПТУ-гай курсынхид хэшээлээ декабриин 1-һээ эхилээ юм. «ДТ-54», «ДТ-75», «МТЗ» түхэлэй тракторнуудые шудална, газар таряалан эрхилхэ агротехникэтэй танилсанабди. Хэшээлнай неделидээ дүрбэ дахин болодог. Һарадаа 20 түхэриг стипенди абанабди. Иигээд хабарай тарилгын эхилхэдэ колхоз, совхозуудта гаража хүдэлхэбди. Тиигээд ерэхэ намар шалгалта барижа, механизатор мэргэжэлтэй болохобди. Цыбик Буянтуевамнай Захааминай аймагай түрэл «Красный Октябрь» колхоздоо ошохо, Сэсэгма Цыденжапова Надежда Кожушкова хоёрнай Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо үлэхэ юм.

Ц. БУЯНТУЕВА,
Н. КОЖУШКОВА,
С. ЦЫДЕНЖАПОВА,
техническэ мэргэжэл олгохо училищиин Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой дэргэдэхи бүлэгэй һурагшад.

МАЛШАД— МАНАЙ АНХАРАЛД...

ҮНЭН ХҮСЭ...

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой дүтэлжэ байна. Энээндэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа эхилһээр үнинэй. Энэ ойдо зорюулан, хаа хаанагүй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Анаагай совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд энэ мүрысөөндэ оролсожо, ниитын ажахые улам ашаг ехэтэй болгохо, эдеэ хоолой зүйл ехээр абаха гэһэн социалис уялгануудые абаһан байна. Жэшээнь, 1969 ондо түсэбһөө гадуур 100 центнер мяха, 500 центнер һү, 20 центнер нооһо, 500 центнер таряа худалдаха гэжэ шиидээ. Үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һү һааха уялга абанхай.

Ажахы, соёл гэгээрэл хүгжөөхэ хэрэгтээ амжалта туйлажа, агуу багшын түрэһэн ойе угтаха гээшэ эрхим бэлэг мүн гэжэ манай совхозой партийна организаци, бүхы коллектив тоолоно. Тиимэһээ манай партийна организаци, совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэд абаһан социалис уялгануудаа болзотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы анхарал оролдолгоёо таргажа байна.

Коллективүүд болон тус тус хүнүүдэй абаһан социалис уялганууд зураглан бэшэгдэжэ нягданхай.

Партиин ЦК-гай октябриин (1968 оной) Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор ниитын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохын, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хямдаар, ехээр абадаг болохын тулада совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхидхэлэй ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулха шухала байһаниинь бүгэдэндэ ойлгосотой. Парти, правительствын табиһан зорилгонуудые ажалшадта ойлгуулха, дэлхэй түбидэ боложо байгаа һонинуудые дуулгаха, ойлгуулха, энээнэй ашаар ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулха, тэдэниие шэнэ амжалтада зоригжуулха—иимэ зорилгын политическэ, партийна хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдажа байһаниинь элитэ. Энэ зорилгоор олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тулада агитаторнууд, политинформаторнууд гүүртэ, отара бүхэндэ хүдэлжэ байна. Совхозой главна мэргэжэлтэд, багшанар, медицинын хүдэлмэрилэгшэд ниитын эдэ даалгабаринуудые дүүргэнэ.

Малай гүүртэ, отарануудта һарадаа 2—3 дахин агитатор гү, али политинформатор ябадаг гуримтай. Малшадта ямар һонин дуулгагданаб? Орон доторхи, малын саанахи һүүлшын һонинуудые, мүн ажахынгаа һонинуудые малшадтаа дуулганабди. Жэшээнь, партиин ЦК-гай октябриин (1968 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүд тухай хөөрэжэ үгэхэдөө, ажахыһаа тээ баримтануудые ульгэр жэшээ харуулалсагдадаг байна. Мүнөө нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Мүн статистическэ управлениин дүнгүүд хэблэлдэ гараба. Гадна ажахын жэлэй зарим дүнгүүд гаргагдажа байна. Эдэ... хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэ... ди. Тиигэхэдээ миин... дые дурдаадхихагүй, ... ниие сасуулбаритайгаа... лолтойгоор хэлэдэг—ни... тайгаар манай полит... нууд хүдэлдэг юм. М... жэлгын, хурьга абаа... гүй үедэ манай аги... политинформаторнууд ... хонишодто шэнэ һони... хала ябажал байнхай. ... торнууд хүдэлдэг даа. ... Онинoборскдо «Знание» ... лекторнууд В. И. Лени... тай темээр, мүн хүмүү... медицинын асуудалаа... нуудые уншадаг болоһо...

Багша В. И. Ленинэй ... 100 жэлэй ойдо бэ... партиин ЦК-гай о... (1968 оной) Пленумэй ... бэринүүдтэй дашара... малшад, механизаторну... сог залитайгаар хүдэл... Мүнөө совхозой от... хурьгад олоороо гаража... хэй. Дүрбэ мянга ... хурьгад абтаад, хорол... түлжүүлэгдэжэ байна. ... Карл Марксын нэрэмжэ... зой хонишодой жэшээгэ... хонишод хурьга олоор... түлөө шармайн тэмсэ... зой бэрхэ хонишод Ц-Д. ... О. Т. Тагаров, Н. Г. ... гэгшэд абаһан хурьга... хоролтогүйгөөр томо бол... на. Һубай мал шахан т... даг малшадай оролдосото... ашаар 250 тарган үхэр ... тушаагдаа. Мал шахан т... даг гүүртэнүүдтэ Ж. ... Н. В. Белоусов, Г. Дор... шэд үбэлэй сагта сүүдх... да зэргээр үхэр бүхэни... 700 граммаар тарг... байна.

Хонишод, үхэршэдһөө ... хэгүй һайнаар хүдэлж... шадшье олон. Нэгэдэхи ... ниин һү һаалиин комсом... шуулай гүүртын (... Г-Ц. Аюшеева) һаалиша... мэрилэгшэд оролдосотой ... хүдэлһэнэй ашаар гүүр... далһаа гараһан байна. ... шэ жэлэй декабрь һары... соёнэй дүнгөөр энэ гүүр... лектив совхоз соогоо т... ри эзэлээ. Һү һааха, гү... далдаха түсэбөө элэнэр д... байна. Шэнэ жэлэй эхи... энэ гүүртынхид дабша... ладханагүй. Үдэр бүри ... 370—380 килограмм һ... түрэһэн үнеэн бүриһөө 7... лограмм һү һаана.

Малай үбэлжэлгын т... шадые хангаха хэрэг ү... жаруулха гэжэ оролдог... талаар бүхы юумые хүү һ... хын аргагүй ааб даа, т... нууд үшөөл бии. Малша... анхарал оролдолго гарга... нэй эрилтэ хэрэглэмжэ ... хангаал һаа, малай үб... түл абалга һайнаар ү... байһамнай дамжаггүй.

Р. ШАНГИ...
Хориин аймагай А...
совхозой пар...
секр...

«Байгал» племхозой һаалишан Аграфена Ефремовна Степанова ажахын эрхим һаалишадай нэгэн юм. Үнгэрһэн жэл соо үнеэн бүриһөөнь 5 мянга гаран килограмм һү абажа, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй зэргэдэ гараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Е. Степанова. А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ЗОРИЛГОНУУДАА ЗҮБШЭБЭ

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знание» нэгэдэлэй V пленум КПСС-эй райкомой гэрэй лекционно зал соо болобо. Тэрээндэ колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнар, лекторнууд, пропагандистнар, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, хамта зуу таран хүн хабаадажа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай үдэртэ бэлдхэхэ талаар аймагай лекторнуудэй бүлгэмэй урдахи зорилгонууд гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар аймагай «Знание» нэгэдэлэй президиумэй түрүүлэгшэ Д. Будаев элидхэл хээ.

«Родина» колхозой түрүүлэгшэ К. Белоусов Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша Е. Веретельников, «Забайкалец» колхозой парткомой секретарь А. Родионов, Хүшүүн-Үзүүрэй дунда һургуулиин багша Б. Цыренов, үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник К. Торгашин болон бусад үгэ хэлэхэдээ, лекторнууд, пропагандистнар, агитаторнууд ажалшадай дунда ниитын политическэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа, ямар шэнэ онол аргануудые хэрэглэнэб гэжэ хөөрэжэ үгөө.

Удаань В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан теоретическэ конференциие КПСС-эй райком үнгэргөө. «Социализм ба коммунизм байгуулгада коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргэ тухай» гэһэн элидхэлые партиин райкомой нэгэдэхи секретарь И. Малыгин хээ. КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретарь И. Нимаев «Партийна хүтэлбэриягын онол шадабари тушаа Ленинэй һургаал», аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ И. Крупенников «В. И. Ленин партийна ба гүрэнэй журам бэхижүүлгэ тушаа» гэһэн асуудалнуудаар нэмэлтэ элидхэлнүүдые уншаа.

Удаань теоретическэ конференцидэ хабаадагшадта «Июлиин зургаан» гэһэн фильм харуулагдаа.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ҮДЭЛМЭРЕЭ ШЭНЭ ҺООР ЭМХИДХЭХЭ

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ЗУРГААНУУД ТУХАЙ ШЭНЭ ДҮРИМ БАТАЛАГДАБА

...эй арадай хиналтын зур... тухай Дүримые КПСС-эй ...ьна Комитет, СССР-эй Ми...үүдэй Совет баталаа. Энэ ...ита-политическэ ехэ удхэ... документ мүн. КПСС-эй ...матай, партиин XXIII ... шиидхэбэринүүдтэй зо...агдан, партийна-гүрэнэй ... зургаануудые арадай ...н зургаанууд болгон ху... тухай КПСС-эй ЦК-гай де... (1965 оной) Пленумэй ...й үндэһөөр Дүрим зо... Баталагдаһан Дүримэй ... ёһоор, арадай хиналтын ...үдай ажал ябуулгадахи ...та эхилбэ.

...та гэшэмнай нэн түрүүн...ытын шэнжэтэй байха зэр... Совет гүрэн доторхи хинал... арадай хиналта болоно. ... ажалша ниитые тэрээн...адуулха хэрэгтэй гэжэ ...иин онсо тэмдэглэдэг һэн. ... хүдэлмэридэ хүн зоной ...оороо хабаадаха ту...үрэн түрын ябуул...жалшад бүри олоо...адуулагдаха, засаг түрын ...уд улам һайнаар хүдэлхэ, ... ажахы болон культурые ... зорилгонууд бүри амжал...р дүүргэгдэхэ болоно гэжэ ... ЦК-гай декабриин Пленум ...гээр Л. И. Брежнев хэлэ...а.

... арад гүрэнэйнгөө бүрин ...эн һэн тула орон дотороо ... хэхэ дүүрэн эрхэтэй гээд ... соо хэлэгдэнэ.

...й хиналтын зургаануудай ...сэниинь — хүдэлмэришэд, ...гууд болон алба хаагшад ... Тэдэнэр арадай хиналтын ...үүдтэ, бүлэг ба постнууд...гдэжэ, парти, правитель... тогтоол шиидхэбэринүүдэй ...ые шалгалсана, тэдэнние ...эдэ туһална, хараалһан ... бодото хэрэг хоёрой алга... түлөө тэмсэхэ уялгатай ...рим заана.

... хиналтын зургаанууд ...л зорилгонуудтайб? Эдэ ...үдай ажал ябуулгадахи ...ынь,— гээд Дүрим соо бэ...— парти, правительствын ...үүдые Соведүүдэй зургаа... ажахын болон бусад эмхи...хэр зэргээр дүүргэжэ бай...гахадань, коммунис бай... хүтэлбэрилхэ хэрэгые ...айжаруулхадань экономи...гөөр хүгжөөхын, гүрэнэй ... заршам социалис хуули ... бэхижүүлхын түлөө тэм... партийна, гүрэнэй орга... туһаламжа үзүүлхэ ябадал

... хиналтын зургаанууд ... иимэ хүдэлмэри ябуулха ..., эрхэтэй гэбэл:

...й түсэб даабаринуудай ... шалгажа байха;

... ажахын арга боломжо ..., ашагтайгаар хэрэглэ...итын үйлэдбэриин ашаг ...элүүлхын, ажалай нөөсэ, ...ьна хэрэгсэлнүүдые, мүн... арьбанаар гаргашалхын, ... түрүү юумэ үйлэдбэри...эрүүлхын тула эдэбхи үүс...аха;

... журам заршам хазагай... алба тушаалаараа да..., нютагайнгаа тала үлүү...талһан, ажахыдаа һалан ... хандаһан, үрилтэ хоролто ... мэхэ гохо гаргажа, ... аша туһада, социалис зөө...оро хохидол ушаруулһан ...удтай тэмсэхэ;

... зургаануудай хүдэлмэ...жуулан һайжаруулхые, ...аанай заабаряар эмхид... алба захиргаанай аппарат ...агохые, гаргашыень хо...олдохо, тушаал хэрэгтэ..., оһол назагайгаар хан...адал эрид зайсуулха — ... гол зорилготой.

... оронной хиналтын зургаа...нсо гол шэнжэнь юуб гэ...иин ударидалга доро хү...ын ехэхэн хүдэлмэри ... Бидэнэр бүхы оронойнгоо ...эдбди, хүн бүхэн хам...эй түлөө харюусалгаая ... зэргэтэй гэһэн бодолтой...ет зонние хүмүүжүүлхэ ...адай хиналтын зургаану...уй уялга.

...үрэ ехэтэйгээр хиналта хэ...эридөө алдуу эндүү гар...лһаа кадрнуудые һэргы...элирүүлэгдэһэн дутагдал... дары хэмжээ абхуулха ...адай хиналтын зургаану...мэриин гол удхань боло...хи зорилгоёо олоороо зүб...эжэ, хамтын хүсөөр бэе... нютагтахи партийна, со...ын, профсоюзай, комсо... бусад ниитын эмхинүүд... холбоо барисаа байгуу...ы ябуулгаая эрхилдэг гу...адай хиналтын зургаа... хүдэлмэреэ эмхидхэн ... гол ёһо мүн. Дүрим до...эдэһэнэй ёһоор, засагай, ... зургаануудай, кооператив... бусад эмхинүүдэй ... арадай хинагшадта али ...һаламжа үзүүлэгдэхэ. ...илгоёо дүүргэхэ ябадал...ай эрхэ нүхэсэл хангаг...отой.

... хиналтын зургаануудай ...н үндэһэ һууринь арадай ... бүлэгүүд, постнууд ... Дүрим батална. Хинагша...үүдтэ ехэ эрхэ үгтэнэ. ...олон постнууд предприяти, ...овхозуудта, эмхи зургаа...итын шалгалта, рейд эм..., ажахы, эмхи зургаану... һангай, ажахын ябуул...аха ревизидэ хабаадалса...ытын дүн гаргаһан доку...эй танилсаха, элдэб ха...гра гаргаһан хүнүүдые ...элсэхэ, гэмтэ нюурнуудые ... дутагдалаа хэр усадхажа ... тухайдаа коллективэй урда ... баадхаха, зарим хэрэ...нхэдэй сүүдэй үзэмжэдэ

дамжуулха эрхэтэй. Арадай хиналтын бүлэгүүд ямар нэгэн дутагдал, хазагайралга гаргаһан хүнүүдые шалгалтын дүнгөөр коллективтэнь зүбшэн хэлсүүлхэ асуудал албан захиргаанай, партийна болон бусад эмхинүүдэй урда табиха эрхэтэй. Бүлэгүүдэй дурадхал, һанамжануудаар коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха, тэрэнэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухайдань арадай хинагшад ажалшадай коллективүүдтэ дуулгажа байха уялгатай.

Хэрэгтэй болоболнь, ямар нэгэн шалгалтые бүри гүнзэгыгөөр хүүлхэ тухай, али нэгэн тушаалтанай буруу шиидхэбэри болюулха, гэмтэ нюурнуудта мүнгэн яла түлүүлхэ, шанга харюусалгада хабаадуулха тухай асуудалаар арадай хиналтын бүлэг болон постнууд партийна, соведэй, ажахын зургаануудта, арадай хиналтын комитедүүдтэ хандажа болохо.

Бүлэг, постнуудай гэшүүд хиналтын хүдэлмэри һайн дураараа ябуулдаг, тиин тон хүндэтэй уялга дүүргэнэ гээд дүрим онсолон тэмдэглэнэ. Арадай баялигые аршалан хамгаалха, арьбадхахын тула хинагша бүхэн хододоо оролдохо, эдэбхитэ ажалай жэшээ харуулха, өөртөө шанга эрилтэтэйгээр хандаха, гүрэнэй ба олониитын аша туһын түлөө эрид шууд тэмсэхэ зэргэтэй.

Тогтоогдомол гуримые үндэһэ болгон, арадай хиналтын шалгарһан щударгышуулые урмашуулха шухала.

СССР-эй Арадай хиналтын комитедэй тогтооһоной ёһоор комитедэй Хүндэлэлэй грамота, «Арадай хиналтын зургаануудта эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилһэнэй түлөө» гэһэн, үбсүүндээ зүүхэ хүндэлэлэй тэмдэг бии болгогдоо.

Хамтын хэрэгэй аша туһада оролдодог арадай хинагшадай хойноһоо орохо, хашаха, занаха ябадалай, шүүмжэлэл хабшаха һэдэлгын гаргагдабал, тэрэниие эрид хорихо, энэ талаар гэмтэй хүнүүдые ажалһаань гаргаха, сүүдтэ үгэхэ хүрэтэр хэһээхэ хэрэгтэй гэжэ Дүрим дотор хэлэгдэнэ.

Арадай хиналтын комитедүүдэй эрхэ, уялганууд, тэдэнэрэй хүдэлмэри эмхидхэхэ гурим энээн дотор мүн лэ эли тодоор бэшэгдэнхэй. Комитедүүдэй шухала зорилгонуудай нэгэн гэбэл, арадай хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэри хүтэлбэрилжэ, эдэбхитэйгээр хүдэлгэхэ, предприятинуудтахи, колхоз, совхозууд ба эмхи зургаануудтахи ажал хэрэгэй ямараар ябуулагдажа байһанай түлөө арадай хинагшадай харюусалга дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Арадай хиналтын комитедүүдэй, бүлэгүүд, постнуудай хүдэлмэри улам һайжаруулха, тэдэнэй ажал ябуулгые партийна организацинуудай зүгһөө бүри тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ тухайда тус дүрим соо хэлэгдэһэниинь угаа шухала удха шанартай. КПСС-эй обкомой бюро һаяхан тусхай тогтоол гаргажа, дүримөөр хараалагдаһан ёһо гурим бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалаад, тэдэниие дүүргэлтэ болгохо ябадал хангахыень партиин горком, райкомуудые, эхин партийна организацинуудые уялгалаа.

Арадай хинагшадые, үргэн ажалшадые энэ Дүримтэй танилсуулха, удхыень гүнзэгыгөөр ойлгуулха гэшэ шухала зорилго болоно. Һаяын сагта бүхы район, аймагуудта партийна организацинуудай секретарьнарай, арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар-зүблөөн үнгэргэгдэхэ. Тиимэ суглаанууд Улаан-Үдэ городой районуудта, Зэдын, Хяагтын, Кабанскын, Бэшүүрэй, Яруунын аймагуудта боложо, КПСС-эй райкомуудай секретарьнар, арадай хиналтын комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэд элидхэл хээ. Тиихэтэй хамта арадай хиналтын бүлэг, постнуудай эрхэ ба уялгануудтай арадай хиналтын эдэбхитэдые һайтар танилсуулха хүдэлмэри нютаг нютагта ябуулагдаха, арадай хинагшадай зорилгонууд тодорхойлогдохо зэргэтэй. Хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшадай дунда Дүрим тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала.

Арадай хиналтын бүлэг, постнуудай тоосоон, һунгалта тушаа Дүримэй заабари дүүргэхэ гэшэ мүн лэ харюусалгатай хэрэг. Бүлэг, постнууд хоёр жэлэй болзороор һунгагдана. Ниитын эмхинүүд урда тээнь өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые томилдог байһан аад, харин мүнөө бүлэг, постнуудай бүхы гэшүүд коллективүүдэй хамтын суглаагаар һунгадаг болохонь. Гэхэ зуура үйлэдбэриин өөрсэ байдалһаа уламжалан бүхы ажалшадай хамтын суглаанда хабаадажа шадахагүй байгаа һаань, коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй конференци, колхознигуудай этигэмжэтэдэй суглаан дээрэ арадай хинагшад һунгагдажа болохо.

Манай республикын арадай хиналтын бүлэг, постнуудай ээлжээтэ һунгалта байгша февраль, март һаранuудта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Мүнөө тэрээндэ түлэг бэлдэжэ байнабди. Улаан-Үдын хүдөөгэй, Зэдын, Хяагтын болон бусад аймагуудта тоосоото-һунгалтын суглаануудые үнгэргэхэ болзор гаргагдаад, партийна, Соведэй эдэбхитэдэй зүгһөө суглаанда хабаадаха этигэмжэтэд томилогдоо.

Нооһо угаадаг Улаан-Үдын фабрикадахи арадай хинагшадай тоо хоёр дахин олон болгогдохоор һанаашалагдана. Тэндэ хамтадаа 105 хүн арадай хиналтын бүлэг, постнуудта һунгагдаха, гурбан шэнэ бүлэг бии болгогдохо. Зэдын аймагай «Мир» колхоздо урдань 70 хинагшадай томилогдодог байгаа һаань, мүнөө 101 хүн арадай хиналтын бүлэг, постнуудта һунгагдаха. Тэндэхи хоёр сельсоведэй газар дээрэ байдаг арбаад эмхи зургаануудта хинагшадай өөһэдын бүлэг, постнууд эмхидхэгдэхэнь.

Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ артелиин хиналтынь бүлэг тоосоо хэжэ, хинагшадай хүдэлмэри дэлгэрэнгыгээр зүбшэгдөөд, арадай хинагшадай шэнэ бүридэлдэ эдэбхитэй нүхэд һунгагдаа. Гэбэшье, зарим газарта арадай хинагшадай тоосоото һунгалтын суглаануудые ёһо тэдысэ үнгэргэхэ ушар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй аймагай «Окино-Ключевский» совхоздо тоосооень шагнангүйгөөр, арадай хинагшадые шэнээр һунгаа, тиихэдээ бүхы совхозой арадай хиналтын бүлэгтэ миил 7 хүниие дэбжүүлээ. Энэ мэтэ дутагдал саашадаа гаргагдаха ёһогүй.

Ажалшадай суглаанда һайнаар бэлдэхэ, тэндэ арадай хиналтын бүлэгэй тоосоое заабол шагнаха, арадай хинагшадай хүдэлмэри тушаа шүүмжэлэл, ажаглалтануудые хэлүүлхэ, захяа, дурадхалнуудыень мэдэжэ абаха хэрэгтэй. Бүлэг, постнуудай гэшүүдээр зондоо хүндэтэй, эдэбхитэй хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшад, студентнэр, мүн пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд һунгагдаха зэргэтэй. Бүлэг, постнуудые хэды хүнүүдһээ бүридүүлхэб гэһэн асуудал ажалшадай этигэмжэтэдые арадай хиналтада хабаадуулха зорилгоһоо, предприяти, колхоз, совхоз, эмхи зургаанай хүдэлмэриин хэмжээнһээ дулдыдан шиидхэгдэхэ болоно. Арадай хинагшад олон болошохонь гэжэ түдэгэсэһэнэй хэрэггүй.

Шэнэ Дүримэй ёһоор, хэрэгтэй байбалнь, арадай хиналтын бүлэг, постнууд сельскэ, поселково Соведүүдэй дэргэдэ байгуулагдажа, Соведэй харьяата нютагуудай һургуули, медицинын, худалдаа наймаанай болон үсөөн зонтой бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэри хинан шалгаха болоо. Галуута-Нуурай поселково, Сахирай сельскэ Соведүүдэй дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэгэй жэшээ дээрэһээ хаража үзэхэдэ нютагай Соведүүдэй дэргэдэ иимэ бүлэгүүдэй бии байбалынь зохихо һэн ха гэжэ һанамаар. Гэбэшье, шэнэ бүлэг тогтоохо асуудал бүхэниие наринаар шүүжэ үзэхэ хэрэгтэй.

Шэнээр һунгагдаһан бүлэг, постнуудай гэшүүдэйнь эмхидхэлэй түрүүшын суглаан дээрэ бүлэг, постнуудай түрүүлэгшэ, орлогшонор һунгагдаха, хэрэгтэй байлбалнь — бүлэгэй бюро һунгагдаха, шалгалтын хүдэлмэри һалбари һалбаряар ябуулха секторнүүд байгуулагдаха ёһотой.

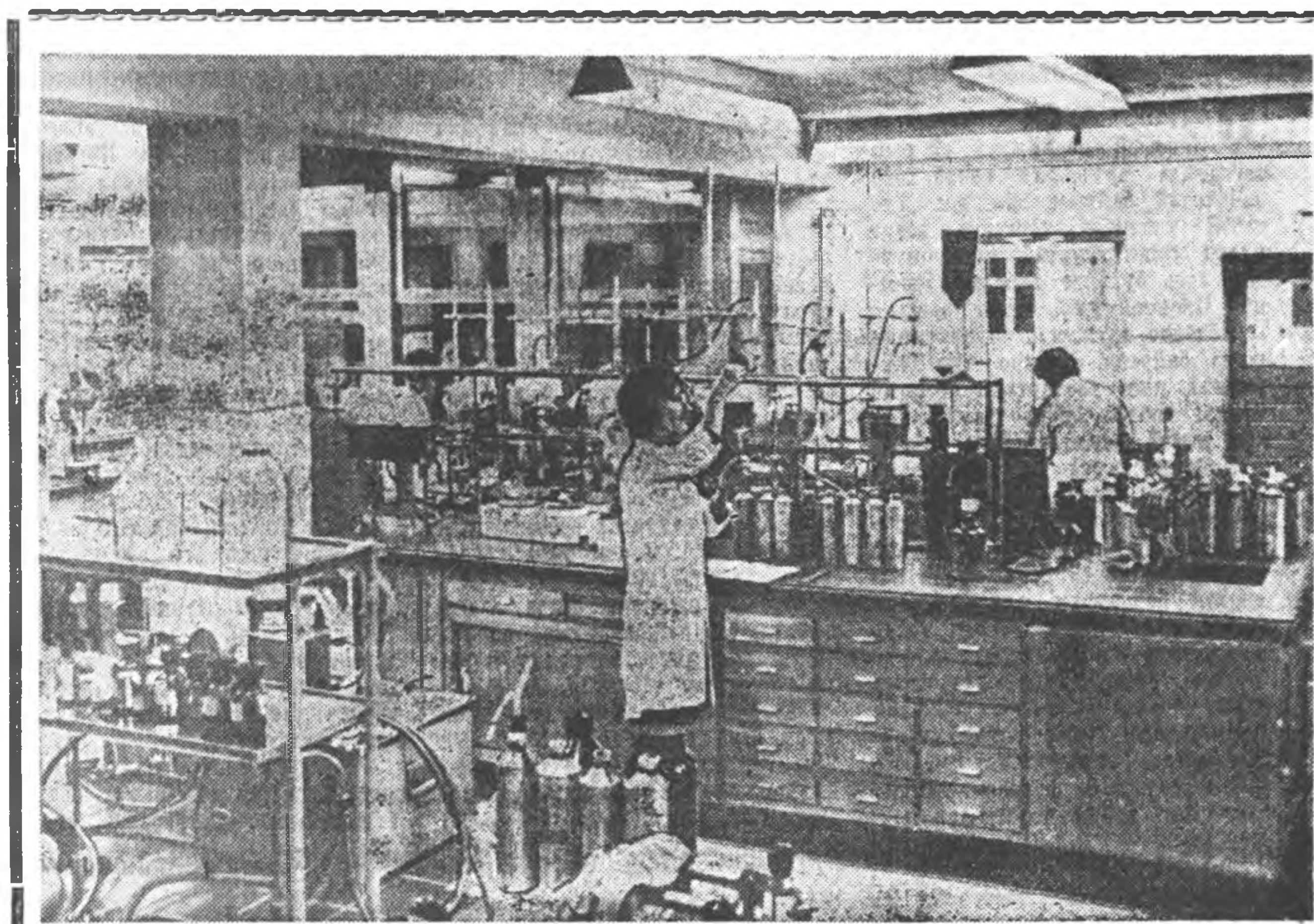
Арадай хиналтын бүлэг, постнуудай тоосоо, һунгалта эмхитэйгээр үнгэргэхыень, арадай хинагшадай эмхинүүдые улам бэхижүүлхыень, ажал ябуулгыень шэнэ Дүримэй ёһоор бүри эдэбхижүүлхыень партиин горком, райкомуудые, партийна организацинуудые КПСС-эй обкомой бюро уялгалһан байна.

Партийно-гүрэнэй хиналтые арадай хиналта болгон хубилгаха тухай КПСС-эй декабриин (1965 он) Пленумэй тогтоолой гараһаар гурбан жэлэй туршада манай республикын арадай хинагшад партийна организацинуудай ударидалга доро эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, горитой хүдэлмэри хээ, хэжэшье байна. Манай республикада мүнөө үень арадай хиналтын 3 мянган бүлэг, постнуудта 21,5 мянган хүн хүдэлнэ.

Арадай хинагшадай эдэбхитэй хабаадалгаар республикын промышленностиин, барилгын предприяти, организацинуудта, колхоз, совхозуудта хэдэ хэдэн шухала шалгалтанууд хэгдэжэ, гүрэнэй хамтын зөөри хэрэгсэлнүүдые үрилтэ хоролтоһоо саран хамгаалха, үйлэдбэреэ ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ тодорхой хэмжээнүүд абтаа. Хаанахи, ямар бүлэг, постнууд юу хээб гэжэ тоолохо болоо һаа, һайшаалтай жэшээнүүд олон. Гэбэшье, арадай хиналтын бүлэг, постнууд эмхидхэлэй талаар үшөөл һула, ажахы, эмхи зургаануудтахи элдэб дутагдал, хазагайруулгануудые түргөөр элирүүлнэ, усадханагүй. Бэшүүрэй, Прибайкалиин, Кабанскын, Яруунын аймагуудай, Улаан-Үдэ городой арадай хиналтын комитедүүд, мүн областной арадай хиналтын комитедшье ажал ябуулгаяа дутагдалтайгаар эмхидхэнэ гэжэ хэлэлтэй. Зорилго юуб гэхэдэ, арадай хиналтын зургаанууд тухай Дүримөөр зэбсэгжэһэн арадай хинагшад хүдэлмэриингөө дутуу дундануудые дары усадхаха, үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа, түсэб даабаринуудаа ажалшан түмэнэй амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь коллективүүдтэ, партийна организацинуудта эдэбхитэйгээр туһалха шухала.

Арадай хиналтын зургаанууд тухай Дүримые республикымнай арадай хинагшад ехэ баяр баясхалантайгаар угтаад, парти, правительствын табиһан харюусалгатай, хүндэтэй зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула арадай хинагшад бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа элсүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Б. СЕМЕНОВ,
Буряадай республикын Арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. **Ашагта малтамалнуудаар баян Прибалтикадахи Росток округто Германиин Демократическа Республикын мэргэжэлтэд Советскэ Союзай туһаламжатайгаар нефть ба газай уурхайнуудые шэнжэлгэ хэжэ байна.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гриммендэхи «Нефть ба газ» гэжэ арадай предприятиин лаборатори соо.

АДН—ТАСС-ай фото.

ЧЕХОСЛОВАКИ. **Кралов-на-Лабадахи текстильнэ предприятида хэдэн зуугаад хүбүүд, басагад үйлэдбэриин практика гарана. Дүршэл ехэтэй хүдэлмэришэд залуушуулда өөһэдынгөө мэргэжэлэй «нюусануудые» һайнаар ойлгуулхын түлөө оролдоно. Зураг дээрэ: түрүү хүдэлмэришэн Богуслав Иосифко залуу хүдэлмэришэндэ өөрынгөө ажал тухай хөөрэнэ.**

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ҺАЙН ЖЭШЭЭНҮҮДЭЭР ХҮМҮҮЖҮҮЛНЭ

Агууехэ Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлхаа хаанагүй мүнөө ябажа байна. Энэ алдарта үдэртэ аймагай һургуулинуудшье бэлдэнэ. Жэшээнь, Дээдэ-Тайлсын дунда һургуули һайшаалтай юумэ хэнэ. Хэшээлнүүдынь мүноо шэнэ байшан соо үнгэргэгдэнэ.

Түүхэ заадаг багша Александр Дмитриевич Пронин һурагшадтаяа хамта Дээдэ-Тайлса нютагай байдалһаа баримтануудые суглуулжа, фото-зурагуудай хэдэн витринэ шэмэглэн зохёогоо.

Совет засагай түлөө, ажахы болон соёл гэгээрэлээ хүгжөөхын түлөө Дээдэ-Тайлсын ажаһуугшадай тэмсэлэй хуряангы түүхые эдэ материалнуудһаа мэдэжэ абамаар.

Нэгэ витринэнь «1918-20 онуудай граждан дайн» гэһэн гаршагтай. Петроградай буһалгаан болон Үбэлэй ордониие дайлан добтолгодо хабаадагша партизан Стрежнев Федор Васильевичые эндэ харанабди. Совет засагай тогтожо байхада, гэртээ ерэжэ, нютагтаа шэнэ байдал байгуулалсаһан намтартай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан Никитин Иван Дмитриевич гэгшэ мүнөө отделениин луговодоор хүдэлнэ. Партизан Павел Васильевич Стрежнев гэгшэ Үнэгэтэйн отрядта ябалсаһан юм. Мүн Лука Семенович Гурьевые танихагүй хүн үгы шахуу. Тус витринэдэ Дээдэ-Тайлсын 21 партизануудай фото-зурагууд бии, мүн тэдэнэй дайшалхы үйлэ хэрэгүүдтэй танилсанабди.

Иигэжэ һурагшадые Совет засагай түлөө тэмсэһэн нютагай хүнүүдэйнгээ революционно хэрэг үйлэ, һайхан заншал, үльгэр жэшээ дээрэ хүмүүжүүлжэ эхилһэниинь һайшаалтай. Хоёрдохи фото-витринэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда (1941—1945) зорюулагданхай. Үнгэрһэн дайнда Дээдэ-Тайлса нютагһаа 102 хүн хабаадаһан, зариманиинь арад зонойнгоо һаруул һайхан ерээдүйн түлөө ами наһаяа гамнангүй баатарлигаар тэмсэжэ, наһа бараһан алдартай.

Советскэ Союзай Герой Оцимик Константин Владимировичай фото-зурагые харанабди. Дайшалхы нүхэдэйнгөө дунда һууһан хүбүүнэй шэн габьяата баатаршалга дэлгэрэнгыгээр бэшээтэй. Гадна дайнда хабаадалсаһан Дмитрий Михайлович Овчинников, Иван Николаевич Лукин, Петр Петрович Филиппов, Петр Антонович Кучумов болон бусадай фото-зурагууд бии.

Эндэ һуралсалай 67 отличнигууд харуулагданхай. Иигэжэ һуралсалда һайнаар хандахые, хэшээлдээ анхаралтай һууххые, гэрэйнгээ даабариие нягтаар дүүргэжэ байхые хүмүүжүүлнэ.

Тэдэнэр, хэнэйшье мэдэһээр, хожомынь мэргэжэлтэд боложо, арадай ажахын болон соёл культурын хүгжэлтэдэ хабаадалсаха бшуу.

«Ажалай алдар соло» гэһэн витринэдэ—ажалай түрүүшүүл. Эндэ коммунис ажалай ударник, дархан К. И. Белоусов, тугалшан Г. Башкирова, комбайнер И. П. Холмогоров, һаалишан А. Стрежнева, хонишон В. А. Белых, малшан И. Н. Бакирова, республикын габьяата багша П. В. Хозеев, үнинэй багша А. Д. Пронин, почтальон А. А. Демидов гэгшэдэй фото-зурагууд хабсарагданхай.

Һургуулиин директор гурбан үеын комсомолнуудтай ёһо заншалта уулзалгануудые эмхидхэнэ. Энэ уулзалгада Советскэ Союзай Герой, К. В. Оцимигэй эсэгэ Владимир Станиславович Оцимик, партизанууд И. Д. Никитин, П. В. Агильдин, М. Г. Филиппов, 20—30-аад онуудай комсомолшууд Н. К. Филиппов Л. М. Щепицын, Н. С. Стрежнев, А. М. Филиппов болон бусад байлсаа.

Гадна Дээдэ-Тайлсын дунда һургуули дүүргэгшэдые харанабди. Дээдэ һургуулинуудые дүүргээд, түрэһэн нютагтаа, мүн республикынгаа аймагуудта, холын область болон хизаарнуудта яһала урагшатайгаар хүдэлжэ байнад.

Жэшээлхэдэ, тус һургуули анхан дүүргэгшэдэй нэгэн Петр Осипович Никитин мүнөө Дээдэ-Тайлсын совхозой директорээр хүдэлнэ. Һүүлдэнь дүүргэгшэдэй дундаһаа Филиппов Анатолий Петрович — Хориин үйлэдбэриин управлениин ахалагша агроном, Галина Леонитовна Щепицина Красноярск хотодо заводой лаборантка, Нина Матвеевна Агильдина эхин классуудай багша болонхой, гадна багшанарай институтда заочноор һуралсана.

Ондоо витринэдэнь һургуулидаа эрхимээр һурадаг хүбүүд, басагадай фото-зурагууд һуулгаатай. Дээгүүрнь «Манай һургуулиин эрхимүүд» гээд бэшээтэй.

Эдэ материалнуудые суглуулха хэрэгтэ ахалагша классай һурагшад Катя Антонова, Галя Тимофеева, Юлья Пропина, Галя Филиппова болон бусадшье туһалаа бэлэй.

Уг үетэнэй холбоо барисаа, ажалай болон баатаршалгын хэрэг үйлые нютагай байдал дээрэһээ харуулһан иимэ витринэнүүдые һургуули бүхэндэ эмхидхэжэ, Ленинэй алдарта ойе һайнаар угтаха аргатай бшуу.

Ж. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хориин аймаг.

«Бурятцелинстрой» трестын 589-дэхи оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныn барилгашад Галуута-Нуурай шулуу нүүрһэшэдэй үхибүүдэй ябаха саад барижа дүүргээд, ашаглалгада тушааба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Белочка» саадай үхибүүд шэнэ байшан соогоо түбхинэн ороод байна.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ҺУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУД

Совет засагай 1917 ондо гаргаһан түрүүшын декредүүдэй нэгэн—Арадай сүүд тогтоохо тухай декрет В. И. Ленинэй үүсхэлээр абтажа, багшын гар табилгатайгаар тунхаглагдаһан юм. Энэ декредэй үндэһөөр болюулагдаһан буржуазна сүүдүүдэй орондо шэнэ, бодото арадай сүүдүүд манай орон дотор байгуулагдаа һэн. Тэрээнһээ эхи абажа, ажалшан арад зоной үргэн хабаадалгатайгаар сүүдэй хэрэг эрхилэгдэдэг болонхой. Арадай сүүдһээ эхилээд, СССР-эй Верховно сүүд хүрэтээ бүхы сүүдүүд түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо уголовно ба граждан хэрэгүүдые арадай заседательнуудай хабаадалгатайгаар харадаг болоһон. Саашадаа СССР-эй Конституциин, сүүдүүдэй байгууламжа тухай хуулиин үндэһөөр, һунгагдамал сүүд бии болоһон юм.

Мүнөө февраль, мартда манай республика дотор аймагуудай, районуудай болон городуудай арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудаар хамтадаа 2750 хүн һунгагдаха байна.

Арадай сүүд хадаа совет хуули ёһо наринаар сахиха, гэмтэ ябадал гаргагшадые хэһээхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ уг зорилготой.

Социалис хуули ёһые наринаар сахиха, хуули гурим эбдэдэг ябадалнуудтай эрид шангаар тэмсэхэ шухала байһан тухай партиин Программа соо хэлэгдэнэ.

Арадай заседательнууд тон харюусалгатай, хүндэтэй уялгануудые дүүргэдэг гэшэ. Тиимын тула зондоо хүндэтэй ажалай түрүүшүүл, эдэбхитэд арадай заседательнуудаар һунгагдана.

1967 оной февраль — мартда болоһон һунгалтаар республика доторнай 2595 арадай заседатель һунгагдаһан байгаа. Тэдэнэй 50 гаран процентнь хүдэлмэришэд ба колхознигууд, 40 гаран процентнь — совет интеллигенциин түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо 50 врач, 150 багша, хүдөө ажахын 35 мэргэжэлтэд болоно. Бүхы заседательнуудай 40 гаран процентнь эхэнэрнүүд байгаа.

Сүүдэй байгууламжа тухай хуулиин 19-дэхи статьягай ёһоор, арадай заседательнууд хадаа хүдэлмэришэдэй, таряашадай, алба хаагшадай хүдэлдэг гү, али ажаһуудаг газарта, сэрэгэй частьнуудта хамтын суглаагаар, һунгагшадай үндэр дуугаар, хоёр жэлэй болзороор һунгагдадаг юм.

Һунгалтын үдэр 18 наһа хүрэһэн эрэттэй, эмэгтэйшүүл арадай заседателиие һунгаха эрхэтэй.

Арадай заседательнуудые нээмэл гуримаар, богони болзор соо һунгадаг ушар ябадал ямар ушартайб гэхэдэ, сүүдүүдэй хүдэлмэридэ арадай заседательнуудай олоорос хабаадаха арга олгоно.

25 наһа гүйсэһэн эрхэтэн бүхэн арадай заседателяар һунгагдажа болохо.

Манай орон доторхи 18 наһа хүрэгшэдэй һунгалтын эрхэтэй байтарнь арадай заседательнуудаар 25-һаа доошо наһатан юундэ һунгагданагүйб гэхэдэ, арадай заседательнууд өөһэдынгөө үүргэ дүүргэжэ, хэрэгүүдые шиидхэжэ байхадаа, арадай судьянартай тон адли эрхэтэй юм. Гэм хэгшэдые гансал шангаар хэһээхэ зорилго сүүдэй урда табигдадаггүй. Харин хэрэгыень һайтар шалгаха, иимэ ямар шалтагаануудһаа, ямар ушар байдалда гэм хээб гэжэ элирүүлхэ, тиигээд гэмтэ ябадалай гарадаг шалтагаануудые усадхаха хэмжээ хараалдаг байна. Совет хүнүүдые ёһо заншалай, гурим журамай талаар хүмүүжүүлхэ, илангаяа дороһоо үдэжэ ябаһан залуушуулые Эхэ орондоо үнэн байхаар хүмүүжүүлхэ гэшэ совет сүүдэй шухалын шухала зорилго болоно. Тиимэһээ гол түлэб ажабайдалай, улас түрын баян дүй дүршэлтэй, арад зондоо мэдээжэ болоошод арадай заседательнуудаар һунгагдадаг.

Арадай заседателяар һунгагдаһан нүхэр Карпенко иигэжэ хэлээ һэн: «Би арадай заседателяар зургаан жэлдэ хүдэлөөб. Энэ үе соо сүүдэй олохон хэрэгые харалсааб. Уголовно хэрэгээр сүүдлүүлэгшэдэй дунда элдэб зэмэтэд байдаг, гэнэдэжэ гү, али ойлгомтортүйгөөр, түрүүшынхеэ гэм гаргаһаншье хүнүүд тэдээн соо бии байдаг. Зүгөөр обществодо аюултай гэм, хорото ябуулга хэһэн хүнүүдые, илангаяа нэгэтэ бэшэ сүүдлүүлһэн, заһардаггүй хүнүүдые хатуу шангаар хэһээхэ ёһотой».

Сүүдэй байгууламжа тухай хуулиин 9-дэхи статьягай ёһоор, «шүүхэ, шиидхэхэ хуули бэелүүлжэ байһан судьянар болон арадай заседательнууд хэнһээшье дулдыдахагүй, гансал хуулида мэдэлтэй байдаг». Энэ гол ёһые юун гэжэ ойлгохоб гэхэдэ, уголовно болон граждан элдэб хэрэгүүдые харахадаа, судьянар, арадай заседательнууд хуули тон н[illegible] сахижа, хэрэгые бүхы талааринь шэнжэлжэ, буруу гү, зүбыень тодоруулжа, шиидхэбэри гаргаха ёһотой. Ямар хэрэг хайшан гэжэ шиидхэхэ тухай хэншье, дээдэ шатын сүүд, албан тушаалтан, бусадшье эмхи зургаанууд заабари үгэхэ эрхэгүй. Судьянар хуулиин үмэнэхи уялга, харюусалгаяа баримталан шиидхэбэрилхэ ёһотой. Арадай заседательнуудай энэ һунгалта улас түрын ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, сүүд, ажалшад хоорондын холбоо барисаа бэхижүүлэн, совет социалис демократиин улам хүгжэжэ байһые шэнэ һунгалта эли тодоор харуулха байна.

Д. МУНКОЕВ,
юрист, тусхайта пенсионер.

ДОРЖО БАНЗАРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ МУЗЕЙ

ПЕТРОПАВЛОВКА тосхоной Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсын гэг дунда хуушарад гэhэн хоёр дабхартай байшан бии юм. Тус гэрэй үндэрхэн гэшхүүр дээрэ улаан галстугуудтай пионернүүдые үдэр бүхэндэ харахат. Энэмнай Пионернүүдэй ордон гээшэ.

Нёдондо хүгжэмэй һургуулиин шэнэ байрада орохоёо тус байшангай нэгэ дабхартань аймагай түүхэ, хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей эмхидхэгдэһэн байгаа.

Пенсионернүүд Иннокентий Иванович Сухарев, Николай Андреевич Цынков гэгшэд һайн дураараа өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэл гаргажа, аймагай түбтэ музей эмхидхэн байгуулха эхи табиһан юм. Удаань тэрэнээ уран гоёор шэмэглэжэ эхилээ һэн.

Иимэ музей байгуулха гэһэн һанал бодол наһажаал болоһон хоёр нүхэдэй досоо үнинэй түрэһэн байгаа. Гансал тааруу гэр байрын олдодоггүй дээрэһээ тэдэнэрэй хэрэг хойшо татагдадаг һэн. Тиигэбэшье Иннокентий Иванович Николай Андреевич хоёр һанаһанаа эрхэ бэшэ хүсэлдүүлхэ гэжэ үсэд нэтэрүүгээр оролдожо, ерээдүйнгөө музейдэ табигдаха хуушанай хубсаһа хунарһаа эхилээд, элдэбын экспонат, документнүүдые суглуулжа эхилһэн, үнинэй революционернүүд болон граждан дайнда хабаадаһан хүнүүдтэй бэшэлсэжэ, хани халуун холбоо барисаа байгуулжа эхилээ һэн. Иигэжэ үндэр наһатанай хүсөөр эмхидхэгдэһэн Петропавловка тосхондохи хизаар ороноо шэнжэлхэ музей байн байтараа республикын ехэ музейнүүдэй нэгэниинь болохоор хараалагдана.

Музейн нэгэдэхи залда Зэдын аймагай газарай баялигые, ашагта малтамалнуудые харуулһан экспонадууд олоор табяатай. Эндэ зоологическа стенд һонирхон харамаар. Юуб гэхэдэ, хандагай, бугын эбэрнүүдһээ эхилээд, элдэбын шубуудай ба томо ангуудай дүрсэнүүд бии. Залай нүгөөдэ — ботаническа стенд гурбан хэһэгтэй. Нэгэндэнь аймагай түб Петропавловка тосхониие таримал модоор ногооруулан шэмэглэхэ эндэхи ой модоной баялиг харуулагдана. Хоёрдохидонь гол түлэб хээрэ талын, хүбшэ тайгын набша намаа, эм домдо ородог ногоонууд харуулагдана. Гурбадахи стендые сэсэгүүд шэмэглэнэ. Янза бүриин түхэлэй сэсэгүүд альбомууд соо суглуулагдажа табигданхай. Энэ хэрэгтэ Петропавловкын дунда һургуулиин һурагшад хубитаяа ехээр оруулһан байна.

Аймаг доторхи байгаалиин баялиг харуулһан энэ залда хамта дээрээ 100-гаад экспонадууд тоологдоно. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой болотор экспонадуудайнь тоо 900-да хүргэгдэхэ юм. Гадна промышленнэ, транспортна, харгын, культурын булангууд эндэ нээгдэхэ.

Революционно-дайшалхы ба ажалай алдар солын зал. Доодо-Үшөөтэй нютагта түрэһэн, буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаровай дурасхаалда зорюулагдаһан материалнууд эндэ гол һуури эзэлнэ. Эрдэмтын портрет, тэрэнэй һураһан Хяагта хотын һургуули харуулһан зураг, Доржын Казанска университет дүүргэһые гэршэлһэн документ, тэрээндэ хамаатай элдэб номуудые анхаржа харамаар.

Тус залай нүгөө стенд Монголой вождьнор Сүхэ-Баатар, Чойбалсан гэгшэдтэ зорюулагдана. Эндэ тэдэнэй бюст табяатай.

1921 ондо Сүхэ-Баатар, Чойбалсан гэгшэдые Барон Унгернын барижа алаха гэһэн һэдэлтыень мэдэмсээрээ, тэдэнэр оронойнгоо хилэ дабажа, наашаа орожо ерэһэн гээшэ. Тиигэжэ Зэдын аймагта Монголой вождьнор бэеэ нюужа, хэдыхэн саг соо байрлаһан юм. Гадна эндэ Булганай аймагай хүгжэлтэ харуулһан фото-альбом, Монголой уран зураашад ба фотомэргэжэлтэдэй картина, зурагууд бии.

Советскэ Союзай Маршал Константин Константинович Рокоссовскидо зорюулагдаһан стендые хүнүүд һонирхожо хараха байха. Граждан дайнай үедэ нүхэр Рокоссовскиин сэрэгшэд Барон Унгерн, Резухинай бандануудһаа Жүлтэрэ, Тэнгэрэк, Бооцо нютагуудые хамгаалһан юм. Мүнөө тэрэ сагай һонирхолтой фото-зурагууд суглуулагдажа байна.

Советскэ Союзай Герой Гармажап Аюрович Гармаевай намтар тухай тусгаар нэгэ стенд хөөрэжэ үгэнэ. Тэндэ геройн портрет үлгөөтэй. Нүхэр Гармаевта зорюулагдаһан материалнууд мүн лэ олоор суглуулагдана.

Пржевальскиин газаршан ябаһан, Зэдын аймагта ажаһууһан Петр Калмыкинда зорюулагдаһан хэдэн документнүүд суглуулагдажа. тус залда табигдаба.

Правительственнэ шанда хүртэһэн аймагай ажалшад тухай табадахи стенд хөөрэжэ үгэхэ юм.

Дайнда тэмсэн унаһа[н]... гай сэрэгшэдэй фото[...] тухай альбомууд соо суг[...]на. Мүнөө наһа бараһан [...]дэй хоёр мянган нэрэнүү[...]лэгдээл байна.

Мүн манай багша В. И. [Ленин]дэ зорюулагдаһан стенд [...] диин ажабайдалда зорю[...] олон тоото номууд, зура[г] тографинууд эндэ олоор [...]хаар хараалагдана.

Аймагтахи хүдөө н[...] болоһон шэнэ хубилалта[...]хай арбадахи стенд хөөрэ[...]

Гурбадахи түүхын за[л] урда сагай юумэнүүд оз[...]луулагдажа табигдаһан [...]

Музейн гурбан зал[д] дээрээ 1433 экспонат то[о]...

Нүхэд И. И. Сухарев, Цынков багша В. И. Лен[инэй тү]рэһөөр 100 жэлэй ой бо[...] мянгаһаа үлүүтэй экспо[нат суг]луулхаар шиидэнхэй.

В. ЖАР[...]

ЭНЭДХЭГТЭ ЛЕНИНЭЙ ЖЭЛ СОНОСХОГДОО

Апрелиин 22-һоо эхилхэ жэлые Владимир Ильич Ленинэй түрэһэн үдэрэй ехэ ойн жэл гэжэ соносхохо тухай шиидхэбэри Энэдхэг-совет соёл культурын холбоо барисаанай бүлгэмэй Национальна соведэй үргэн заседани дээрэ абтаа.

Энэ һайндэрые тэмдэглэхэ зорилгоор Бүхэиндиин комитет байгуулха гэжэ хараалагдаа. Тэрэ комитедтэ ороной олониитын мэдээжэ түлөөлэгшэд орохо.

Дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын социалис гүрэн эмхидхэһэн агуусхэ хүнэй ойн баяр Энэдхэгтэ үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ байна. Ороной бүхы штадуудта, олониитын суглаанууд, митингнүүд, конференцинүүд, симпозиумууд болохо юм. Кинофестивальнууд, номой болон фотовыставкэнүүд В. И. Лениндэ зорюулагдаха. Владимир Ильичэй олонхи зохёолнуудые дахин хэблэхэ түсэб табигдаа. Тэрэшэлэн энэ ойдо зорюулагдаһан почтын марка барлагдаха юм.

Б. ДЕСАЙ,
энэдхэг журналист.
(АПН).

Бомбей.
(Телеграфаар абтаба).

ОЛОН ЯҺАТАНАЙ КОЛХОЗ

Мурманска областиин загаһашадай «Энергия» гэжэ колхоздо 23 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажалладаг юм. Ородууд, финнүүд, молдаванууд, латышууд, армянууд... Хоёр зуугаад жэлэй саана байгуулагдаһан тосхониинь Ура-губа гэжэ нэрлэгдэдэг. Хүйтэн амисхаалтай Баренцова далай руу хушууриһан, уригүй хүмэг шулуун хабсагай фиорднуудай дунда тэрэ тосхон түбхинэнхэй.

Загаһа баридаг дундуур хэмжээнэй траулернууд, сейнернүүдһээ баридаһан өөрын флодтой юм. Эндэхи загаһашад тэдээн дээрээ һуугаад, түрэл тосхонһоо хэдэн мянган миль газарта ориодог Атлантикын баруун хойто булан тээшэ шэглэн, агнууриин талаан, ажалай хаба туршахаяа зоридог байна. «Энергия» колхоз нилээд хүгжэнги ажахы юм. Загаһашад-колхозшигууд һара бүри дунда зэргээр 300—350 түхэриг олодог. Тэрэшэлэн колхозынь мал ажал, шубуун ажахы эрхилдэг. Тосхоной хүүгэдэй эмхинүүд, өөһэдөө ажалшадые һү, мяха үндэгөөр хэзээшье дутаалдадаггүй юм.

«Энергия» колхоз загаһа бариха табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл соо дүүргэв.

Юрий СЕНЕЧЕВ,
(АПН).

ҺУРАГШЫН БААТАРШАЛГА

Киев. Кировоградска областиин Добровеличковсио районой Перчуновско дунда һургуулиин хоёрдохи классай һурагша Василий Неменко түймэр саража, дүрбэн үхибүүдые абарба. Баатаршалга гаргаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй умэнэһөө УССР-эй Верховно Соведэй Президиум» «Түймэртэ шэн зориг харуулһанайнь түлөө» гэһэн медаляар Васиие шагнаа.

Саарһан абажууртань электрын лампочкаһаа гал аһажа, уданшьегүй хубсаһан, модон хэрэгсэлнүүд дүрэжэ эхилбэ. Ехэшүүл үгы байгаа. Эзэнэй үхибүүд — Вася Неменко, тэрэнэй дүрбэ наһатай эхир дүүнэрынь һургуулида ороогүй, хүршэ айлай хоёр басагад унтажа байба ха.

Гэнтэ һэриһэн һурагша хүбүүн дүүнэрээ үүдээр гаргахые туршабашье, шадабагүй. Тиигээд сонхынгоо шэл тэһэ сохёод, гал дүлэндэ абташанхай гэрһээ үхибүүдые гаргаһан байна.

Вася Неменкын дуудалгаар колхознигууд түймэрые сараа.

БАЯР ХҮРГЭНЭБДИ

Хүбүүнэйнгээ гэмтэжэ хүндөөр үбшэлхэдэнь, Улаан-Үдэ городой психоневрологическа диспансертэ абаашаха баатай болоо һэм. Найдалаар бага байгаа. Гэбэшье оролдосо ехэтэй, энэрхы дулаан хандасатай эмшэдые харахадаа, сэдьхэлни тансата заһараа һэн.

Врач М. Г. Назарова республика соогоо суурхаһан врач гэжэ мэдэдэгбди. Мария Георгиевна түрүүшын үдэрһөө эхилжэ анхарал ехээр хандуулаа. Энэ диспансерэй эмшэдэй ашаар хүбүүмни түргөөр эдэгэжэ, гэртээ бусаха аргатай болоо. М. Г. Назаровада, мүн тэрээнтэй суг хүдэлдэг эмшэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

Д. ЧИМИТОВ,
Бэшүүрэй аймагай «Бичурский» совхозой хүдэлмэришэн.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Заветам Ленина верны» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18 час 25 минутада «Их превосходительства» гэһэн киноочерк. 18 час 45 минутада «Табан жэлые — болзорһоонь урид» гэһэн дамжуулга. 19 часта — телевизионно һонин. 19 час 20 минутада «Замаймнай залуушад» гэһэн дамжуулга буряад хэлэн дээрэ. 19 час 35 минутада «Сталинградтахи тулалдаанай хуудаһанууд» гэжэ фильмын 2-дохи сери. 19 час 55 минутада хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20 час 15 минутада ТАСС-ай материалнууд.

„ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха асуудалаар түрүү бэшэг. «Табан жэлэй дүрбэдэхи жэл» гэһэн гаршаг доро информацинууд. «Малай үбэлжэлгэ шалганабди» гэһэн гаршаг доро В. Башаровай статья. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Кабанскын совхозой хүдэлмэришэдэй ажалай амжалтада зорюулагдаһан тусхай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Замай тэмдэглэлнүүд» гэһэн гаршаг доро А. Коротаевагай статья. «Ленинградай университедэй 150 жэл» гэһэн ТАСС-ай фоторепортаж. Шэнэ ном тухай шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонин. Спорт. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын «Индпошив» нэгэдэлэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Екатерина Лазеревна Григорьева.
Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ОЙ МОДОН — МАНАЙ БАЯЛИГ

„НОГООН ДАЛАЙГАА" ХАМГААЛАГШАД

Ой модон — гүрэнэймнай баялиг, ой модон — арад зоной дундаршагүй зөөри мүн. Ой модоёо юунһээншье дутуугүйгөөр һанажа, харууһалжа, хамгаалжа байха гээшэ бүгэдэ ниитын нангин уялга болоно.

Финлянди ой модоор элбэг гүрэн гэжэ тоологдодог. Зүгөөр манай Буряадай республика тус гүрэнһөө ой модоороо һуралгүй ехэ юм. Бүхы республика соомнай ургадаг ой модоной хэмжүүр 28 миллион гектар гэхэ гү, али хамаг газараймнай 85 процент шахуу талмайе ой модон эзэлдэг. Ой модоноймнай нөөсэ бүхыдөө миллиард хахадһаа холо үлүү кубометр болоно.

«Ногоон далайгаа» харууһалан хамгаалха талаар Сэлэнгын аймагай ой модоной ажахын хүдэлмэришэд түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлые ажалай горитойхон амжалтаар түгэсхөө. Илангаяа Химнын ой модоной участок ажалдаа шалгаржа гараа. Тиигэжэ социалис мүрысөөндэ эрхим дүн харуулһанайнь, ой модоёо галай аюулһаа һэргылэн хамгаалха талаар эрхим амжалта түйлаһанайнь түлөө Буряадай ой модоной ажахын министерство Химнын участокта 1500 түхэриг мүнгэн шан һаяхан барюулһан байна.

— 168 мянган га ой модоной талмай манда даалгаатай. Үнгэрһэн жэлдэ манай участогай хүдэлмэришэд һайнаар ажаллажа гараа. Бидэнэр «ногоон далайгаа» галай аюулһаа хэзээдэшье хамгаалхаар бэлэн байдагбди,— гэжэ Химнын ой модоной участогай ахалагша хүдэлмэришэн Лубсан Нимаевич Намсараев хөөрэнэ.

Үнанай урасхалда эрье санга нуража, хэмхэрэн унадаг, зарим нютагуудта шанга һалхинһаа болоод газарай хүрьһэн (илангаяа элһэлиг хүрьһэтэй газарай) ехээр гэмтэжэ, жэлһээ жэлдэ манай хүдөө ажахыда айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулна. Байгаалиин энэ ордоһон үзэгдэлтэй тэмсэжэ, газарай хүрьһые бэхижүүлэн тогтонижоруулха хэрэгтэ Сэлэнгын ой модоной хүдэлмэришэд ехэ ажал хэһэн байна. Тиигэжэ Химнын участогай хүдэлмэришэд Енхор, Үбэр-Зөөхэй нютагуудта 80 гаран гектар элһэлиг хүрьһэтэй газарта 190 мянган модо һуулэй үедэ һуулгаа. Саашадаа 1000 гектар талмай дээрэ тиимэ модон һуулгагдаха юм.

Эдэ мэтээр ой модоной хүдэлмэришэдэй ажал дүүрэнэ бэшэ. Эдэнэй хэдэг, бүтээдэг ажалые нэрлэхэ болоо һаа, ехэ олон. Жэшээнь, үбэлэй сагта модоной боргооесгой суглуулха даалгабари үгтэдэг. Мүнөө эндэ борбоосгой суглуулха түсэб 100 гаран процент дүүргэлдээд байна. Мүн лэ Химнын модоной участогай хүдэлмэришэд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

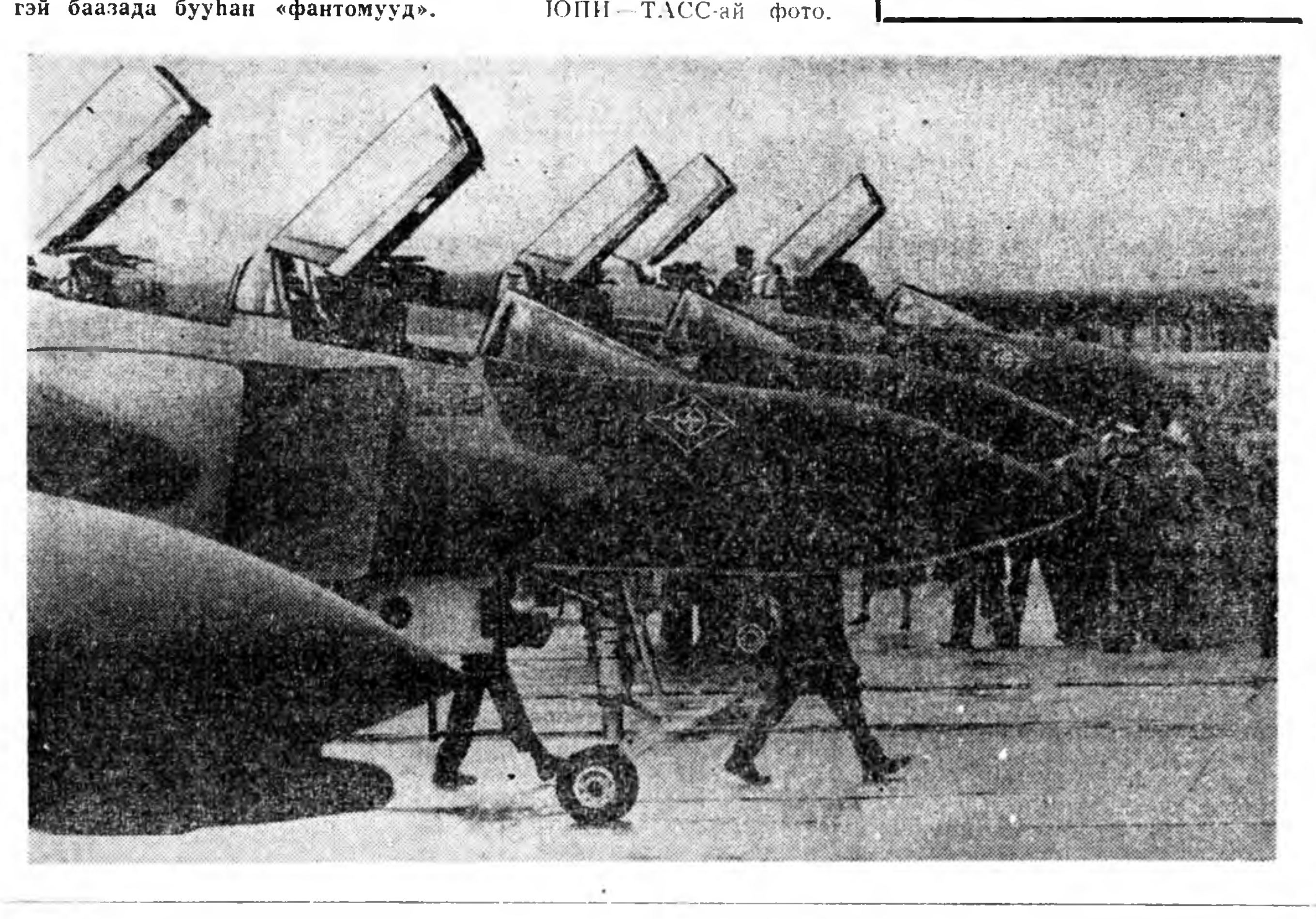
«Ногоон далайн» харуулшад — Химнын участогайхид түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ажалай вахтада жагсаад, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидэнхэй.

Ц. ДОРЖИЕВ,
манай корр.

Уласхоорондын байдал түгшүүрилтэй болгохо зорилгоор Баруун Германиин газар дээрэ НАТО-гай сэрэгэй ехэ һуралсал хэгдэһэн байна. Тэрэ һуралсалынь Чехословакиин хилдэ шадар боложо дүүрэв.

США-гай тактическа авиациин эскадрилинууд Баруун Германиин аэродромуудта ерэжэ буугаа, тэдэ эскадрилинууд «фантом» гэжэ реактивна истребитель-бомбардировщигуудаар хангагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шпангдалем гэжэ газарта байдаг агаарай сэрэгэй баазада бууһан «фантомууд». ЮПИ—ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН САНАҺА[А]

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАД[ИО]

Италиин Коммунис партиин съезд нээгдэбэ

БОЛОНЬЯ. ТАСС-ай корреспондент Ю. Лопатин, В. Попов гэгшэд иигэжэ дамжуулна:

Италиин Коммунис партиин XII съезд Болонидо нютагай спортын байшан соо февралиин 8-да нээгдэбэ. Съездын хүдэлмэридэ 1000 шахуу делегадууд хабаадалсана, тэдэнэр нэгэ миллион табан зуу мянга гаран партиин гэшүүдые түлөөлһэн байна. Бусад оронуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд съездэ байлсана. КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци съездэ байлсаа.

Италиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луиджи Лонго съезд дээрэ элидхэл хээ.

Сенатор Эллендерэй мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Сенатор демократ А. Эллендер НАТО-е бэхижүүлхэ гү, али үргэдхэхэ талаар хэмжээ бү абагты гэжэ президент Никсониие уряалһан байна.

Эллендер сенадта үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ: «дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо хүсэлтэйбди гэжэ хэлэхэ зуураа, Россиһаа бэеэ хамгаалхын тула Баруун Европодохи энэ холбоогоо (НАТО. — Ред.) бэхижүүлхэ хүсэлтэйбди гэжэ мэдүүлнэбди». «Россин арад эб найрамдал хүсэнэ», — гэжэ тэрэ үргэлжэлөө. США эб найрамдал хүсэнэ гэжэ һананахань бэрхэтэй байна, яахадааб гэхэдэ «манай орон Советскэ Союзые тойруулжа «түмэр сахариг» байгуулхын тула һүүлэй 20 жэлэй турша соо 130 миллиард доллар гаргашалаа».

Мүрдэлгэ хэгдэнэ

РИО-де-ЖАНЕЙРЭ. (ТАСС). Орон дотор бэелүүлэгдэжэ байгаа тусхай хуулиин ёһоор, Бразилиин депутадууд, сенаторнууд, политическэ бусадшье ажал ябуулагшад — хамта дээрээ 33 хүн баригдажа түрмэдэ хаагдаа. Национальна конгрессэй 51 гэшүүнэй политическэ эрхые 10 жэлээр хаһаха тухай, сэрэгэй трибуналай хоёр гэшүүниие ажалһаань сүлөөлхэ тухай декредтэ Бразилиин президент гараа табяа гэжэ «Жорнал до Бразил» гэдэг радиостанци мэдээсэбэ.

Гуанабар, Сан-Пауло, Рио-де-Жанейрэ, Пернамбуко, Сержипе гэжэ табан штадай хуули гаргадаг Ассамблее тодорхой болзоргүйгөөр тарааха тухай нэмэлтэ захиралта президент гаргаба гэжэ радиостанци заана. Полициин мүрдэлгэ хэхэ тусхай комисси бии болгохо тухай декредтэ президент гараа табиһан байна, тэрэ комисси «орон дотор хэгдэжэ байгаа хорото ябуулгануудые» мүрдэхэ уялгатай байха.

ГДР-эй Министрнүүдэй Со[ведэй] Түрүүлэгшын дэргэдэхи хэбл[элэй] зургаанай мэдүүлгэ

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дэргэдэхи хэблэлэй зургаан февралиин 9-дэ иигэжэ мэдүүлбэ:

Баруун Германиин хүтэлбэрилхы тушаалтад Европодо аюулгүй байдал хангаха, гуримшуулха бүхы дурадхалнуудые, тэрэшэлэн Германиин Демократическа Республикын правительствын зүгһөө хэдэһэн шанга баннуулгануудые тоонгүйгөөр, Баруун Берлинэй сенадта дэмжүүлэн, Баруун Германиин федеральна суглаае Баруун Берлиндэ үнгэргэхөөр хараалаад, эб найрамдал хангалгада, түгшүүрилгэ байдал һуларуулгада эсэргүү хорото шэнэ ябуулгануудые бэлдэжэ байна.

Политическэ бэеэ дааһан газар болохо Баруун Берлиндэ Баруун Германиин федеральна суглаа үнгэргэхөөр, Баруун Германиин президентые һунгахаар хараалһан ябадал хадаа реваншис ёһо баримталдаг, уласхоорондын эрхэдэ зүришэдэг политикын, Баруун Германиие онсо эрхэтэй болгохо гэһэн Бонной һанаашалгын улам һүжэрөөгдэжэ байһые, мүн Баруун Берлиниие Баруун Германиин гүрэндэ элсүүлхэ гэһэн политикые сэршэлнэ. Энэнь [...] хэлсээе бүдүүлигээр эв[...]тай ябуулга болоно. Ге[рманиин Де]мократическа Республи[кын правите]льство эб найрамдал, аю[...] хангаха зорилготой пол[итикые ба]римталан, 1968 оной м[...] гаргаһан захиралтаа за[...]гөөр бэелүүлхыень дото[...]гүүдэй министрые түлөө[...] Германиин Федеративна [...]дахи, политическэ бэеэ [даа]зар болохо Баруун Берли[...] түхэлэй нацистнуудһаа [...] Демократическа Респуб[...]шэлэн эндэхи хүн зони[...] тухай 1968 оной марты[н ...]хиралта дотор хэлэгдэ[...]руун Германиин министр[...]руун Германиин федераль[на ...]льствын хүтэлбэрилхы [...] Германиин Демократичес[ка ...]кын газар дээгүүр аяншал[...]ха асуудалаар 1968 он[ой ...] 13-да дотоодын хэрэгүү[...]рэй гаргаһан захирал[та ...] болгохыень Германиин [Де...]ска Республикын прави[тельство ...]нистртээ даалгаад, нэ[...] абахыень дурадхаба.

ПАТРИОДУУДАЙ ДОБТОЛ[ГО]

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд 6 үдэрэй турша соо — февралиин 2 хүрэтэр Зялай гэжэ провинцида дайсанай 385 солдат, офицернүүдые хүлһөөнь бу[...] Вьетнамай патриодууд о[...]мо хэрэгсэл буляан аба[...]хайда Вьетнамай ин[формационно] агентство мэдээсэһэн ба[йна].

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛ[ГЭ]

ИТАЛИДА БОЛОҺОН ТУЙЛАЙ ЕХЭ ЗАБАСТОВКО

Февралиин 5-най үдэр Италиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэдэ эгээл дурасхаалта, гайхамшагта үдэр боложо ороно байна. Тэрэ үдэр ороной ажалшад һүүлэй 25 жэлэй турша соо эгээл ехэ забастовко эмхидхээ. Тэрээндэ 20 миллион шахуу хүн — хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, таряашад болон ремесленнигүүд хабаадалсаһан байна. Забастовкодо хабаадагшад пенси ехэ болгохо, пенси үгэдэг бүхы гуримые демократическа ёһоор шэнэдхэн хубилгаха тухай эрилтэ табяа. Бүгэдэниитын энэ стачка гансашье олон зоной хабаадалгаар шалгараа бэшэ. Энэ забастовкодо хабаадаһан элдэб отрядууд. Италиин хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлнүүд илангаяа бата нэгэдэлтэй байһанаа гэршэлэн харуулаа.

Орон соонь профсоюзуудай гурбан гол эмхи: Италиин Бүгэдэниитын Ажалай Конфедераци, (гэрээнэй хүтэлбэрилхы үүргыень коммунистнууд, социалистнууд бэелүүлжэ байдаг), социал-демократическа хараа бодол баримталжа байдаг Италиин Ажалай Холбоон, хүдэлмэришэд-католигуудһаа бүридэһэн Италиин ажалшадай профсоюзуудай конфедераци бии юм. Реформо хэхые уряалдаг профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд орон соогоо үргэлжэ дээрээ хамтын забастовко хэхэ гэхэдэнь һүүлэй 25 жэлэй турша соо ажалшадта һаад хэжэ шадаһан байгаа. Энэ һанамжые Италиин Бүгэдэниитын Ажалай Конфедераци дэбжүүлдэг байһан юм. Гэхэтэй хамта үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багһаа эхилжэ Италиин Ажалай Холбооной, Италиин ажалшадай Профсоюзуудай Конфедерациин юрын олон миллион гэшүүдэй баалалта доро дээрэ дурсагдаһан эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Италиин Бүгэдэниитын Ажалай Конфедерацитай суггаа тэмсэл үнгэргэхөөр шиидэһэн байна. Эгээл энэ ушарһаа Италиин ажалшад өөрынгөө эрхэ хамгаалхын тула февралиин 5-да иимэ һүр жабхалантай забастовко эмхидхэжэ шадаа.

Италиин 20 миллион ажалшадай бата нэгэдэлтэйгөөр эмхидхэһэн забастовко хадаа ороной үргэнии[...] ажалшадта шухала хэрэгтэй пенсионно асуудал шиидхэлгэдэ Италиин хүтэлбэрилхы нюурнуудай анхарал хандуулха бэзэ гэжэ һанагдана. Яахадааб гэхэдэ, ажалшад забастовко хэхэ үедөө иигэжэ мэдүүлһэн байна: «бидэнэр өөрынгөө эрилтэнүүдһээ арсахагүйбди, хэрбээ эрилтэнүүдыемнай дүүргээгүй һаатнай дахинаа бата нэгэдэлтэйгөөр тэмсэлдэ жагсахабди!»

Италиин правительство[...]шаа асуудал шиидхэлгы[...] шахуу хойшолуулжа ба[...] тиихэдэ орон соо юумэ[...] улам дээшэлнэ, налог ех[э ...]һатай болоһон гү, али [...] миллион шахуу хүнүү[д ...]шалалгүй болоһон дээрэ[...]гагүй бэрхэтэй байдал[...]

Италиин ажалша ара[д ...] иимэ тулюур байдалые [...]гүй болонхой. Энэ байдал[...]сэн эрид шууд, эмхит[эй] тэмсэдэг болжо байна. [...] миллион ажалшадай эм[...]гэдэниитын забастовко [...] элеэр сэршэлэн харуул[аа].

ЛАОС ДАЙНАЙ АЮУЛДА[...]

Урда Вьетнам дээр[э ...] бомбонуудые хаяжа, [...]рьюулдаг Америкын сам[олёдууд мү]шэ Лаос дээрэшье үхэл[...]дые хаяна. 3 миллионһоо[...]даггүй хүн зонтой [...] хадалиг энэ орондо Аме[рикын бом]бардировщигуудай «шууһа[н ре]корд» түйлаһан тухай[...]кын недели бүри гарада[г] газетэ һаяхан иигэжэ [...] байна: Лаосой патриоду[дай] шалгажа байгаа районуу[д ...]кын самолёдууд январь [...] мянгаһаа дээшэ ниидэ[...] Тусхайлан хэлэбэл, үдэр бү[...]ран самолёт ниидэһэн бай[на]. «Хойто Вьетнамые ех[...] һоной һүүлээрхи эгээ е[хэ] мүн болоно» гэжэ недел[ин ...]даг газетэ зааһан бай[на].

Лаос тушаа болоһон [...] зүблөөндэ түрүүлэгшы[н ...] һууһан совет түлөөлэгш[э] Гадаадын хэрэгүүдэй ми[нистр] Громыко һаяхан мэдүү[лэхэдээ] Лаостохи байдалай түгшү[үри]лэһон тухай заагаа.

Вашингтондо байдаг гү[рэнэй депар]таментын түлөөлэгшэ Гр[...]дүүлгэ дотор хэлэгдэһэн [...]дые буруушаахые оролд[...]

Эб найрамдалда дурат[ай ...]нууд Лаосто дайн байлда[...]гэдэ эсэргүүсэн тэмсэнэ.

В. ГОН[...]
В. ХА[...]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[ЕВ]

Гор. Улан-Удэ, [...]
Управления по печати [...]
Министров БурАССР.
Н-02335.
Зак. [...]